

Grey Scale #13

DANES
PICTA
.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
CENTRALNA KOMISJA REGULAMINOWA

0.2 II
1944

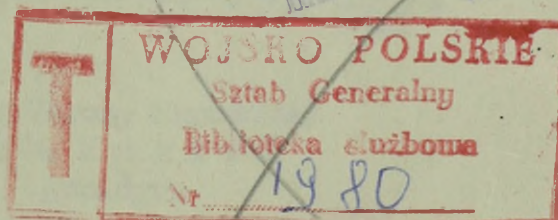
dop.
Tylko do użytku służbowego
Dokument ten nie powinien
dostać się w ręce nieprzy-
jaciela

DZIAŁANIA ZACZEPNE
(uniemożliwienie instrukcji 0.28 IX 0.28 X)
1942 1942

Wielka Brytania 1944

Przedruk
2 Druż. Sekc. Wyd. APW
przy Kom. Stud. Bazy 2 Korp.

Sierpień 1944

Inwentaryzacja
1954

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
CENTRALNA KOMISJA REGULAMINOWA

dop.

0.2
1944 II

Tylko do użytku służbowego
Dokument ten nie powinien
dostać się w ręce nieprzy-
jaciela

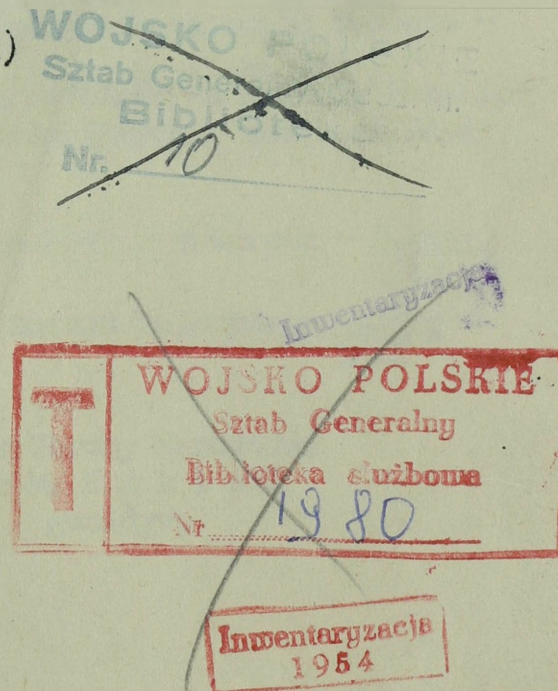
DZIAŁANIA ZACZEPNE

(unieważnia instrukcję 0.28 IX 0.28 X)
1942 1942

Wielka Brytania 1944

Przedruk
2 Druż. Sekc. Wyd. APW
przy Kom. Stud. Bazy 2 Korp.

Sierpień 1944.

80023

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

L.dz.1600/C.K.R.43.

Londyn, dnia 18 lutego 1944 r.

Rozkaz wprowadzający.-

Wprowadzam do użytku służbowego instrukcję "Działania zaczepne", która jest tłumaczeniem brytyjskiej instrukcji "The Offensive" M.T.P. No 2/1943.

Niniejsza instrukcja omawia zasady działań zaczepnych wojska, w szczególności zasady zbliżania, natarcia i pociągu. Część pierwsza podaje zasady ogólne, dotyczące wszystkich rodzajów wielkich jednostek. Część druga omawia użycie dywizji pancernych, a część trzecia - dywizji mieszanych i dywizji piechoty.

Polecam zaznajomić z nią wszystkich dowódców od dowódcy batalionu (równorzędnego) w górę oraz oficerów pracujących w sztabach wielkich jednostek i wyższych związków.

Unieważniam instrukcje:

- Działania wojsk w polu. Cz. IX. Dywizja piechoty w natarciu. - 0.28 IX
1942
- Działania wojsk w polu. Cz. X. Dywizja w marszu bojowym. - 0.28 X
1942

Minister Obrony Narodowej
/-/ Dr M. K u k i e l
gen. dyw.

	str.
Rozkaz wprowadzaj ² cy.	I
Określenia ogólne	1

CZESC I. - ZASADY OGOLNE.

Rozdział A.	- Rozważania ogólne	3
Rozdział B.	- Zbliżanie	20
Rozdział C.	- Natarcie	33
Rozdział D.	- Pociąg	57
Rozdział E.	- Dowodzenie i kontrola	62

CZĘŚĆ II. - DYWIZJA PANCERNA.

Rozdział F.	- Rozważania i zasady użycia . . .	64
Rozdział G.	- Zbliżanie	69
Rozdział H.	- Natarcie i posoig	73

CZESC III. - DYWIZJA MIESZANA I DYWIZJA PIECHOTY.

Rozdział I.	- Zasady użycia	80
Rozdział J.	- Zbliżanie	82
Rozdział K.	- Natarcie i pociąg	86

OKRESLENIA OGÓLNE.

ROZPOZNANIE DALEKIE (OPERACYJNE - DISTANT RECONNAISSANCE).

Rozpoznanie prowadzone dla wykrycia strategicznych i operacyjnych przesunięć nieprzyjaciela i jego koncentracji na danym operacyjnym obszarze działań. Zasadniczo przeprowadza je lotnictwo.

ROZPOZNANIE ŚREDNIE (TAKTYCZNE - MEDIUM RECONNAISSANCE).

Rozpoznanie prowadzone dla otrzymania ogólnych wiadomości o przesunięciach i ugrupowaniu nieprzyjaciela na danym odcinku frontu, aby oprzeć na nich własny plan natarcia lub obrony.

ROZPOZNANIE BLISKIE (BOJOWE - CLOSE RECONNAISSANCE).

Rozpoznanie prowadzone dla uzyskania szczegółowych danych o terenie, siłach i ruchach nieprzyjaciela.

OŚ DZIAŁANIA (AXIS).

Linia określająca ogólny kierunek, w którym ma działać wyższy związek operacyjny lub wielka jednostka.

OŚ POSUWANIA SIĘ (CENTRE LINE) DZIAŁA.

Droga (oś marszu), po której posuwa się dowództwo wielkiej jednostki, oddziału lub pododdziału.

SKOK (BOUND).

Ważny przedmiot taktyczny w terenie, wykorzystywany dla koordynowania posuwania się (w natarciu, marszu bojowym). Po wykonaniu skoku t.j. osiągnięciu takiego przedmiotu, oddział lub wielka jednostka posuwa się dalej nie zatrzymując się, chyba że otrzymała inne rozkazy, albo nadochodzi konieczność zabezpieczenia owego przedmiotu ze względów natury taktycznej.

LINIA KONTROLNA (REPORT LINE).

Linie, których osiągnięcie oddziały lub wielkie jednostki meldują nie zatrzymując się. Linie te nie mają znaczenia taktycznego, powinny jednak odpowiadać pewnym wyraźnie określonym przedmiotom terenowym, jak np. drogi poprzeczne do kierunku marszu, rzeki, linie kolejowe itp.

ZGRUPOWANIE (GROUP).⁺

Zespół oddziałów (lub pododdziałów), który opiera się na jakiejś wielkiej jednostce lub na pewnym ściśle określonym oddziale lub pododdziale, wzmocnionym przez przydział innych broni wraz z odpowiednimi dowódcami, - potrzebny dla wykonania jakiegoś określonego działania; np. zgrupowanie brygadowe, pułkowe,

- ⁺) Uwaga C.K.R.: Pojęcia "GROUP" nie przetłumaczono jako "grupa", aby zachować tę nazwę dla określenia związku 2-3 wielkich jednostek t.j. grupy operacyjnej oraz dla wyższych związków wzwyż od szczebla armii np. grupa armij. Dlatego użyto wyrażenia "zgrupowanie". - Zgrupowanie, jak rozumie je definicja brytyjska, odpowiada także naszym dawnym pojęciom "jednostki wzmocnionej" (np. baon wzmocniony) lub niekiedy "oddziału wydzielonego". Określeń tych można nadal używać, kierując się rozsądkiem i chęcią uzyskania jasności w wyrażaniu się.

kompanijne itp.

Pojęcia "zespoł bojowy" (combat team) nie należy używać w tym znaczeniu, by uniknąć pomieszania pojęć.

PODSTAWA WYJŚCIOWA (START LINE).

Linia, z której w ściśle określonym czasie wyruszają oddziały (assaulting troops) do natarcia. Powinna ona odpowiadać wyraźnie określonej linii terenowej, przebiegającej mniej więcej pod kątem prostym do kierunku natarcia.

C Z Ę Ś C I

ZASADY OGÓLNE

R O Z D Z I A Ł A

ROZWAŻANIA OGÓLNE

1. W s t ę p .

1. Celem wojny jest zniszczenie lub tak skuteczne obezwładnienie potencjału wojennego nieprzyjaciela, że zmuszony on jest do poddania się woli przeciwnika i do przyjęcia postawionych mu warunków.

2. Zasoby, przy pomocy, których państwo wojujące może prowadzić wojnę, bynajmniej nie ograniczają się do jego sił zbrojnych. Obejmują one także i te zasoby, które dostarczają środków egzystencji ludności, dają jej wolę wytrwania w wyrzeczeniach się i trudach wojny. Te zasoby nieprzyjaciela należy zmniejszać i nadwyręzać stosowaniem wojny gospodarczej, propagandowej lub innymi metodami.

Do rządu państwa wojującego należy obowiązek użycia wszystkich możliwych zasobów w ten sposób, aby utrzymać w ręku inicjatywę, lub by ją jak najszybciej odzyskać, o ile nieprzyjaciół posiadał ją początkowo; zwycięstwo można osiągnąć jedynie drogą posiadania inicjatywy oraz drogą potężnego działania o charakterze zaczepnym.

2. Główne zasady.

3. Głównymi zasadami sztuki wojennej, które odnoszą się przede wszystkim do działań zaczepnych są:

- stałe dążenie do wytkniętego celu,
- zaskoczenie i szybkość ruchów,
- koncentracja sił,
- współdziałanie.

4. Cel. Ostatecznym celem jest jak najszybsze zniszczenie sił zbrojnych nieprzyjaciela. Gdy nieprzyjaciół przedstawia dobrze uzbrojone i świetnie zorganizowane państwo nowoczesne, trzeba w pierwszym doprowadzić do zmniejszenia jego potencjału ludzkiego i zajęć lub zniszczyć dużą część jego obszaru przemysłowego, zanim uzna się on za pokonanego.

5. Bezpośrednim celem strategicznym może być np.:

- a) zdobycie pewnego obszaru lub przedmościa, które ma stanowić silną podstawę do działań zaczepnych dla jednego lub wszystkich trzech rodzajów sił zbrojnych;
- b) opanowanie lotnisk, z których lotnictwo może wspierać lub prowadzić działania;
- c) zdobycie ważnych portów lub węzłów komunikacyjnych dla ułatwienia strategicznego planu zniszczenia sił zbrojnych nieprzyjaciela;
- d) opanowanie żywotnych obszarów przemysłowych i rolnych dla powiększenia własnych zasobów, potrzebnych dla pomyslnego prowadzenia kampanii, albo aby zapobiec wykorzystaniu ich przez nieprzyjaciela.

6. Bezpośrednie cele taktyczne, obejmują opanowanie wysuniętych ledowisk i takiego dogodnego terenu, na którym można zmontować skuteczne natarcie, względnie na którym znaleźć można najlepszy "pivot" t.j. taktycznie mocną podstawę w terenie, w oparciu o którą może działać broń pancerna.

7. Zniszczenie sił żywych nieprzyjaciela osiągnie się mniejszym kosztem, jeżeli można uniknąć natarć czołowych na zorganizowane pozycje obronne, stosując, gdy tylko to jest wykonalne, raczej okrężenie, aniżeli przenikanie. Trzeba jednak zwracać nieprzyjaciela od czoła, aby nie wycofał swych sił dla uniknięcia okrężenia.

8. Niezależnie od zadań strategicznych, czy taktycznych, ostatni cel, czyli zniszczenie potencjału wojennego nieprzyjaciela, musi być podstawą wszystkich planów działania; trzymanie się jedynie tego celu zostaje zawsze uwiecznione powodzeniem. Opanowanie jakiegoś kraju, obszaru lub terenu nie jest celem samym w sobie.

9. Zaskoczenie. Zaskoczenie strategiczne jest często trudne do osiągnięcia, jeżeli jest w ogóle możliwe; zaskoczenie na szczeblu taktycznym jest jednak możliwe i należy zawsze dążyć w planowaniu do tego, by je osiągnąć. Zaskoczenie, zależy od posiadania dobrych wiadomości, przestrzegania bezwzględnych zarządzeń z dziedziny bezpieczeństwa, od ukrycia działania, szybkości w skupianiu sił i wykonywaniu planu działania, a przede wszystkim w przewidywaniu i w sumiennym przygotowaniu wszystkiego.

10. Zaskoczenie jest niemożliwe do osiągnięcia bez prawdziwych i aktualnych wiadomości. Ponieważ w okresie planowania szczegółowe wiadomości o nieprzyjacielu są bardzo pożądane dla dowódcy, może zajść wypadek nie wykorzystania momentu całkowitego zaskoczenia, ponieważ zebranie wiadomości wymaga czasu. Natomiast gdy już raz działania zostały rozpoczęte, najważniejszym staje się czynnik cza-

su i nie wolno dowódcom opóźniać decyzji dlatego, że nie posiadają pełnych informacji.

11. Działania zaczepne zakrojone na dużą skalę wymagają okresu przygotowania, wynoszącego od paru tygodni do kilku miesięcy,

Jeżeli wywiad nieprzyjaciela jest w stanie uzyskać wiadomości o tych przygotowaniach, zaskoczenie co najmniej na szczeblu strategicznym zostanie stracone.

12. Istotne znaczenie ma dobry plan ukrycia działania. Opracowanie tego planu należy do władz naczelných, ponieważ wszystkie rodzaje sił zbrojnych oraz władze i organizacje cywilne muszą współdziałać w jego wykonaniu.

13. Należy przedsięwziąć najostrożniejsze środki ostrożności dla zapewnienia tajemnicy w bazach wojennych oraz w wielkich jednostkach, zainteresowanych w działaniu. Zagadnienie, które tu się nasuwa, polega na zestawieniu ze sobą i porównaniu stopnia konieczności oparcia akcji na współpracy, ze stopniem ryzyka ujawnienia planu działania. Obszary baz wojennych są terenem szczególnie dogodnym dla działalności agentów wywiadu nieprzyjacielskiego. Cały plan zachowania tajemnicy może zawieść, jeżeli nie narzuci się z całą bezwzględnością należytą dyscyplinę w dziedzinie zachowania tajemnicy, każdemu żołnierzowi bez różnicy stopnia jak i osobom cywilnym. W każdej fazie przygotowań należy zapoznać z planem działania jak najmniejszą ilość osób. Trzeba unikać większego niż zwykle użycia radia oraz przestrzegać jak najściślej tajności przy prowadzeniu odpraw i wydawaniu rozkazów. Poza tym przygotowania w dziale kwatermistrzowskim, które należy wcześniej zacząć, często bardzo łatwo mogą ujawnić plan i spowodować utratę momentu zaskoczenia.

14. Zaskoczenie tak strategiczne jak i taktyczne powinno być poparte przygotowaniem starannie obmyślanego planu i środków wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd.

15. Oszczędność czasu, szybkość myślenia i działania, to zasadnicze warunki osiągnięcia zaskoczenia i uprzedzenia nieprzyjaciela w uchwyceniu inicyjatywy.

W toku działań można oszczędzić dużo czasu, jeżeli sztaby dowództw dobrze przed tym przyswoiły sobie metodę pracy podczas bitwy, a oddziały osiągnęły wysoki poziom wyszkolenia, opartego na indywidualnym wyszkoleniu bojowym. Każdy żołnierz musi umieć stale przewidywać i być zawsze przygotowanym na każdą, możliwą ewentualność.

Plany działania powinny być ułożone w sposób prosty i giętki, by można je było zrozumieć i wykonać w jak najkrótszym czasie. Wszyscy żołnierze powinni znać w dostatecznym stopniu zamiar dowódcy, by mogli działać po jego myśli, gdy nie mogą do nich dotrzeć rozkazy.

16. Skutki zaskoczenia szybko przemijają. Dlatego nacierający musi być przygotowany do szybkiego i pełnego wykorzystania swej przewagi, póki ona istnieje; musi także dysponować dostatecznymi środkami do tego celu.

17. Szybkość ruchów. Jednym z najważniejszych czynników, przyczyniających się do wykorzystania powodzenia, jest szybkość ruchów nie tylko w zbliżaniu i w pościgu, ale także w samym natarciu. Szybkość poruszania się zależy w dużej mierze od niezawodnego systemu organizacji dowodzenia i kontroli oraz od sprawnej organizacji zaopatrywania i ewakuacji.

18. Koncentracja sił. Cechą charakterystyczną dobrego dowodzenia na szczeblu wielkiej jednostki jest umiejętność skoncentrowania przeważających sił żywych i ognia w decydującym miejscu i we właściwym czasie.

Przed dowódcą, który otrzymał zadanie przeprowadzenia działania rozległego, tak w fazie zbliżania, jak i w natarciu lub pościgu, stoi problem skoncentrowania możliwie jak najlepiej swych sił dla zamierzonej akcji. Koncentrację tę, normalnie z ugrupowania luźnego, trzeba przeprowadzić w możliwie jak najkrótszym czasie i w jak największej tajemnicy. Nieodzownymi warunkami należy-

tego dokonania koncentracji sił; przewidywania, rozumne zarządzenie wstępne, trafne ugrupowanie oparte na studium terenu i ocenie nieprzyjaciela, sumienne planowanie w dziale kwatermistrzowski, wreszcie posiadanie licznych i wiarygodnych wiadomości.

19. W czasie zbliżania, wielkie jednostki powinny posuwać się szerokim frontem i na podstawie skoordynowanego planu działania opanowywać ważne podstawy terenowe. Główne zagadnienie w tej fazie działania - to właściwe ugrupowanie wielkich jednostek, a wewnątrz nich celowe rozmieszczenie poszczególnych broni.

Natomiast w natarciu istota zagadnienia polega na tym, jak wesprzeć najskuteczniej oddziały nacierające przez szybką koncentrację siły ogniowej zarówno wojska jak i lotnictwa.

Dobre wykonanie poscigu wymaga użycia najbardziej szybkich wielkich jednostek, posiadających dużą siłę przebojową, ściśle współdziałających z dostatecznie silnym lotnictwem.

20. Współdziałanie. Już dawniej podkreślano konieczność współdziałania pomiędzy poszczególnymi rodzajami sił zbrojnych. Obecnie jednak okazało się dobitnie, że wszystkie trzy rodzaje sił zbrojnych (wojsko, marynarka i lotnictwo) działać muszą jako jedna całość. Każdy z nich jest dla pozostałych dwóch niezbędnym uzupełnieniem, bez którego nie można prowadzić z powodzeniem jakiegokolwiek działania zaczepnego. Na marynarce wojennej ciąży obowiązek bezpiecznego doprowadzenia sił ekspedycyjnych do ich bazy, przy czym niejednokrotnie może ona wspierać bezpośrednio wojsko, zwalczając cele lądowe.

Lotnictwo odgrywa zawsze dużą rolę we wszystkich lądowych działaniach zaczepnych, zapewniając jak najwydatniejsze wsparcie wojsk lądowych z przewozem oddziałów powietrznych i transportem materiałów wojennych. Również i armia lądowa, przez charakter swoich działań zaczepnych, może zapewnić pomoc innym rodzajom sił zbrojnych, gdyż przez opanowanie baz morskich i lotniczych, automatycznie odsuwa dalej do tyłu nieprzyjacielskie siły morskie i lotnicze.

21. Najbardziej istotnym warunkiem pomyślnego przebiegu działań zaczepnych, jest osiągnięcie jak najwyższego stopnia współpracy, wszystkich rodzajów broni oraz służb w ramach danej armii. Służby, zarówno te, których zadaniem jest utrzymywanie wojska w stanie zdolnym do walki, jak i te, które wojsko zaopatrują, są obecnie jednostkami w pełni zdolnymi do walki. Należy je zaprawiać do boju i do współpracy z oddziałami broni oraz wyszkolić w znajomości zasad walki poszczególnych rodzajów broni. Podobnie oddziały walczące muszą znać organizację służb, warunki ich pracy oraz doceniać ich zadania.

3. Faza planowania i przygotowań.

Ogólny plan działania.

22. Kierując się omówionymi wyżej zasadami, wyższy dowódca, w porozumieniu z dowódcą lotnictwa wsparcia i z dowódcą współdziałających sił morskich, musi wcześniej powziąć decyzję o ogólnym planu działania, by zyskać jak najwięcej czasu na przygotowania.

23. Przy ocenie położenia musi on, analizując główne elementy, rozważyć:

- a) stosunek sił i uzbrojenia obydwu stron oraz prawdopodobne przeciwdziałanie nieprzyjaciela,
- b) warunki czasu i przestrzeni,
- c) warunki terenu ściśle związane z przeprowadzeniem działania,
- d) teren najbardziej nadający się dla działania wielkich jednostek pancernych,
- e) najlepsze rejony dla lądowisk, z których własne lotnictwo może zacząć działać i początkowe zadania lotnictwa,
- f) ubezpieczenie głównych baz działania i przewidywanych baz wysuniętych,

g) wpływ stanu zasobów kwatermistrzowskich na plan zamierzonego działania.

Dopiero po wyciągnięciu wniosków z analizy tych i wielu innych czynników, może dowódca na wyższym szczeblu rozważyć i sformułować swój plan oraz uruchomić przygotowania do jego wykonania.

24. Ogólny plan działania musi odpowiadać następującym warunkom:

a) Działania zaczepne muszą wyjść z celowego ugrupowania wielkich jednostek, uzależnionego od wyznaczonych im zadań i warunków terenu.

b) Musi istnieć pewność maksymalnego wsparcia ze strony posiadanego lotnictwa, łącznie z przewozem wojsk powietrznych; odwrotnie lotnictwo musi otrzymać pomoc ze strony wojska.

c) Dowodzenie należy scentralizować poprzez wszystkie fazy działania zaczepnego na możliwie najwyższym szczeblu.

d) Dowódca musi zachować w swej dyspozycji wystarczająco silny odwód.

25. Przy pobieraniu decyzji dowódca na wyższym szczeblu musi upewnić się, czy służby będą w stanie podołać zadaniom. Często względy natury kwatermistrzowskiej zadecydują o terminie rozpoczęcia działań zaczepnych oraz uwarunkują szybkość, z jaką będzie się je poprowadzić.

Przygotowanie.

26. Dział kwatermistrzowski. Główne zadanie działu kwatermistrzowskiego sztabu polega na utworzeniu składów potrzebnego materiału i wyposażenia wojennego dla zastąpienia zużycia, które będzie miało miejsce w działaniach wstępnych; na utrzymywaniu wysuniętych baz zaopatrywania oraz na zachowaniu wystarczających rezerw materiałowych, dla podtrzymania głównej bitwy oraz pościgu. Zwykle największe jest zużycie materiałów pędnych, amunicji i środków przewo-

zowych; należy więc narzucić surowe zarządzenia oszczędnościowe na okres trwania działań wstępnych. Sprzęt przeprawowy i zaopatrywanie w wodę są niejednokrotnie też istotnymi problemami.

Należy w jak największym stopniu wykorzystywać zasoby miejscowe, przy czym trzeba wydać odpowiednie zarządzenia dla zbiórki i przekazywania materiału zużytego oraz zdobytego wyposażenia (salvaged and captured equipment).

Planowanie w ramach działu kwatermistrzowskiego, należy prowadzić równoległe do pracy działu operacyjnego sztabu. Często zdarza się, że zapotrzebowany specjalny sprzęt lub wyposażenie muszą być dopiero sprowadzone z baz krajowych (Home bases) lub wykonane z zasobów miejscowych danego obszaru działań wojennych. O ile dział kwatermistrzowski sztabu nie jest stale dokładnie informowany o rozwoju planu dowódcy, wówczas niechybnie ujawni się w ostatniej chwili brak jakiegoś niezbędnego wyposażenia lub sprzętu we własnych składach.

Konieczną rzeczą jest dobre planowanie w dziedzinie utrzymywania i napraw sprzętu wojennego.

27. Dział operacyjny (taktyczny). Główne zadanie działu operacyjnego (taktycznego) sztabu polega, poza rozpracowaniem w szczegółach planu dowódcy, na dopilnowaniu, by wszystkie wielkie jednostki, które biorą udział w działaniu, były dobrze wyszkolone i dobrze wyposażone przed każdym przystąpieniem do wyznaczonego im zadania.

Rzecz jak najbardziej konieczną jest danie wielkim jednostkom w ich pełnym składzie wraz z ich sztabami i służbami dostatecznej ilości czasu dla wyćwiczenia się i zgrania zespołowego (team), mając na uwadze wyznaczone zadanie. O ile jedna z broni ma użyć nowego sprzętu, należy przeznaczyć dostateczną ilość czasu na przećwiczenie jego użycia przez pojedyncze obsługi, by nabrały doń zaufania.

28. Duch (Morale). Duch wojska jest czynnikiem niezmiernie ważnym. Obowiązkiem dowódców wszystkich szczebli oraz wszystkich działów pracy sztabu, jest utrzymywanie oddziałów na wysokim poziomie sprawności bojowej. Oddziały

muszą być przepojone duchem zaczepnym i wolą zwyciężenia za wszelką cenę. Do walki muszą wchodzić ufne w siebie oraz w swych dowódców, a jednocześnie w najlepszej kondycji fizycznej.

4. Cechy charakterystyczne poszczególnych typów dywizyj.

29. Dywizja pancerna. Dywizja pancerna jest wielką jednostką o dużym stopniu ruchliwości i przeznaczoną do działań zaczepnych. Jej zasadnicze części składowe zostały ustalone w takim wzajemnym stosunku do siebie, że aby wyzyskać w pełni zalety operacyjne, wynikające z tej organizacji, - powinno się używać dywizji pancerniej zawsze jako niepodzielnej całości, poprzez wszystkie fazy działań wojennych.

Pełną siłę dywizji pancerniej w natarciu można wykorzystać tylko wtedy, gdy używa się brygady pancerniej jako jednej zwartej całości bezpośrednio wspartej przez wszystkie inne bronie i gdy brygada pancerna działa w dogodnym dla siebie terenie.

30. Zadania dywizji pancerniej w działaniach zaczepnych są następujące:

- a) zdeorganizowanie i zniszczenie nieprzyjacielskich dowództw, łączności i komunikacji oraz atakowanie obszarów tyłowych w ogólności,
- b) wykorzystanie osiągniętego powodzenia przez głębokie przeniknięcie, natarcie ze skrzydła lub pościg,
- c) współdziałanie w niszczeniu nieprzyjacielskich sił pancernych,
- d) stworzenie dogodnych warunków dla dalszego działania innych wielkich jednostek,
- e) nacieranie na niepancerne wielkie jednostki przeciwnika, które nie zdołały jeszcze całkowicie zorganizować obrony.

31. Zagrożenie, wynikające z obecności sił pancernych, jest potężnym narzędziem walki w rękach dowódcy na wyższym szczeblu. Często nadarza się sposobność do tego, by przez śmiałą koordynację ruchów znacznych sił pancernych,

bez angażowania ich w walce, powodować taką reakcję nieprzyjaciela, która dezorganizuje jego plan obrony i w ten sposób pomaga nacierającemu.

32. Dywizja mieszana (The Mixed Division)⁺ Dywizja mieszana nadaje się szczególnie dobrze do natarcia na dobrze zorganizowane pozycje obronne. Posiada ona małą zdolność poruszania się, chyba że przydzielili jej się transportery do przewozu czołgów oraz środki przewozowe dla dwóch brygad piechoty.

W działaniach na większą skalę należy użyć dywizji mieszanej w walce jako jednej całości, dając jej korzystne warunki terenowe dla użycia brygady czołgów, jeżeli jej siła bojowa ma być w pełni wykorzystana.

33. Zadania dywizji mieszanej są w działaniach zaczepnych następujące:

- a) zniszczenie nieprzyjacielskich sił głównych,
- b) stworzenie warunków dla użycia dywizyj pancernych, tak ze skrzydła, jak od frontu pozycji nieprzyjaciela,
- c) uchwycenie i utrzymanie terenu, który ma być użyty jako "pivot", w oparciu, o który działać mają wielkie jednostki pancerne,
- d) związanie i zniszczenie nieprzyjacielskich wielkich jednostek pancernych,
- e) wykorzystanie nadarżających się sposobności, stworzonych przez akcję innych wielkich jednostek, włączając w nie i wojska powietrzne, dla przesądzenia o zwycięstwie.

⁺) Uwaga C.K.R.: Na podstawie doświadczeń Nacz.Dtwo Bryt. zniosło organizację dywizyj mieszanych we wrześniu 1943 r. Brygady czołgów z dawnych dywizyj mieszanych zostały podporządkowane dowództwom wyższych związków (armie, korpusy).

34. Dywizja piechoty. Dywizja piechoty nadaje się najlepiej do akcji w poprzecinanym lub pokrytym terenie, który nie stwarza dogodnych warunków dla użycia czołgów. Posiada ona znaczną siłę ogniową; jest mocna w obronie przeciw każdej formie natarcia, lecz nie jest w stanie szybko zakończyć całkowitego zniszczenia sił przeciwnika w terenie otwartym, ponieważ nie posiada czołgów. Szczególnie gdy chodzi o natarcie na dobrze zorganizowaną pozycję obronną nadaje się ona dla utrzymania przyczółka po drugiej stronie jakiegokolwiek przeszkody. Poruszenia jej są wolne, chyba że przydzielili się odpowiednią ilość środków przewozowych dla jej trzech brygad piechoty.

35. Zadania dywizji piechoty są w działaniach zaczepnych następujące:

- a) prowadzenie walki w terenie, który nie nadaje się do użycia czołgów,
- b) natarcie i zdobycie przyczółków wewnątrz głównego systemu obronnego nieprzyjaciela, dla stworzenia warunków walki innym wielkim jednostkom,
- c) oczyszczenie pól minowych lub usuwanie przeszkód,
- d) utrzymanie rejonów koniecznych z punktu widzenia taktycznego po innych wielkich jednostkach, które je opanowały w czasie zbliżania.

5. Tworzenie zgrupowań (Grouping).

36. Zmiany w zasadniczej organizacji, należy stosować rzadko i tylko na pewien okres czasu. Należy w pełni uwzględnić zagadnienie ograniczonych środków łączności i użycia następstwa, które niechybnie powstaną, o ile dowódcy i oddziały nie są zgrane, a zasadnicza organizacja została zmieniona.

37. Dowództwa muszą jednak być w stanie opanować dowodzenie i kontrolę nad działaniem wielkich jednostek, niezależnie od ich składu. Dowództwo korpusu musi być zaprawione do tego, aby prowadzić działanie korpusu złożonego z czterech dywizyj jakiegokolwiek typów.

6. Wsparcie lotnicze (Air Support).

38. Powodzenie w działaniach zaczepnych zależy w dużej mierze od jak najdalej idącej współpracy pomiędzy wojskiem a lotnictwem, które należy zorganizować od samego początku akcji. Współpraca ta opiera się z reguły na połączonym dowództwie lotniczo-wojskowym.

39. Lotnictwo musi działać w warunkach możliwie jak najbezpieczniejszych; wojsko także powinno mieć możliwie jak najmniejsze straty lub opóźnienia na skutek nieprzyjacielskich ataków z powietrza. Jest się w stanie spełnić te warunki jedynie wówczas gdy posiada się przewagę w powietrzu w wysokim stopniu. Uzyskanie i utrzymanie przewagi w powietrzu oraz panowanie w powietrzu, przynajmniej ponad obszarem większego nasilenia działań, oto zasadnicze zadanie sił powietrznych przydzielonych wojsku lądowemu w działaniach zaczepnych.

40. Wojsko potrzebuje rozpoznania lotniczego, bezpośredniego i pośredniego wsparcia lotniczego oraz osłony ze strony lotnictwa. Rozpoznanie i pośredniego wsparcia potrzebuje się niemal bezustannie. Wsparcie bezpośrednie i ubezpieczenie przez lotnictwo potrzebne są sporadycznie oraz w bardzo zmiennym natężeniu.

Przy użyciu lotnictwa jako bezpośredniego wsparcia w bardzo bliskiej odległości od własnych oddziałów, lub jako pośredniego wsparcia w pewnej odległości od nich, główna zasada polega na mocno skoncentrowanych i często powtarzanych atakach na ograniczoną ilość celów; tym sposobem osiągnie się najlepszy wynik.

Osłona przy pomocy lotnictwa jest potrzebna dla ukrycia koncentracji własnych wojsk przed nieprzyjacielem, dla ochrony wielkich jednostek, pobierających materiały pędne lub w innych wypadkach, w których trudno o rozproszenie, wreszcie dla przesłony wielkiego manewru oskrzydłającego.

41. Rozpoznanie. Rozpoznanie z powietrza, szczególnie zaś rozpoznanie fotograficzne i rozpoznanie terenu, są uzupełniającymi środkami zdobywania wiadomości; trzeba zorganizować system łączności zapewniający szybką wymianę wiadomości pomiędzy oddziałami rozpoznawczymi wojska a jednostkami lotnictwa, przeznaczonymi do zadań rozpoznawczych.

Czołowe wielkie jednostki mogą otrzymywać wiadomości przez rozgłoszenie polowe rozpoznania taktycznego (tactical reconnaissance broadcast). Lotnictwo bombowe i myśliwskie jest często w stanie uzupełnić informacje zdobyte przez samoloty rozpoznawcze, a piloci ich powinni otrzymać stosowne instrukcje pod tym względem.

42. W miarę rozwoju bitwy zmienia się kolejność pierwszeństwa zasadniczych rodzajów rozpoznania lotniczego, a mianowicie: rozpoznania strategicznego, rozpoznania taktycznego i rozpoznania artyleryjskiego.

W czasie zbliżania, należy przede wszystkim wykryć główne bazy wysunięte nieprzyjaciela, jego rejon koncentracji oraz ogólny kierunek jego ruchu. Przy nawiązaniu styczności z nieprzyjacielem potrzebne są szczegółowe dane co do ruchów jego kolumn broni panc, które są informacją szczególnie ważną. W fazie przygotowań do natarcia potrzebuje się zarówno rozpoznania taktycznego jak rozpoznania artyleryjskiego dla odnalezienia odwodów nieprzyjaciela, dla prześledzenia rodzaju, rozmieszczenia i stanu rozbudowy jego przeszkód i urządzeń obronnych, dla współpracy z artylerią, polegającej na wykrywaniu i zwalczaniu artylerii nieprzyjaciela oraz dla potwierdzenia danych o położeniu własnych oddziałów czołowych.

43. Bezpośrednie wsparcie lotnicze.

W natarciu używa się lotnictwa dla:

- a) atakowania dowództw i komunikacyj, aby sparaliżować dowodzenie i zahamować dopływ posiłków i zaopatrzenia,
- b) atakowania odwodów celem złamania przeciwnatarcia,
- c) bombardowania i atakowania z niskiego pułapu, aby zdeorganizować i zdemoralizować obrońców,
- d) stworzenia zasłony dymnej.

Bezpośrednie wsparcie lotnicze, należy w każdym wypadku stosowania go koncentrować do wykonania równocześnie jednego tylko zadania.

44. W czasie pościgu, należy zużytkować skoncentrowany wysiłek sił powietrznych dla zadania nieprzyjacielowi, jak największych strat i dla opóźniania go, aby nie był w stanie zerwać styczności z własnymi oddziałami prowadzącymi pościg.

45. Pośrednie wsparcie lotnicze.

Przed i w czasie natarcia używa się lotnictwa dla:

- a) odizolowania pola bitwy, przez zniszczenie nieprzyjacielskich kolumn zaopatrywania wszelkiego rodzaju, przez opóźnianie ruchu do przodu głównych jego odwodów oraz przerywanie dróg komunikacyjnych, używanych przez jedne, albo przez drugie,
- b) niszczenie urządzeń nieprzyjacielskich baz wojennych oraz urządzeń portowych i kolejowych, które z nich, albo do nich prowadzą,
- c) niszczenie okrętów i statków, których nieprzyjaciół używa do przewozu ludzi i materiału do obszaru działań wojennych.

Niszczenie lotnisk i lądowisk nieprzyjaciela poza polem bitwy nie wchodzi w pojęcie pośredniego wsparcia. Stanowi ono bowiem integralną część planu Naczelnego Dowództwa Lotnictwa dla osiągnięcia przewagi w powietrzu.

46. Lądowiska operacyjne (Operational Landing Grounds). O ile nie jest się w stanie wykorzystywać kolejno opanowanych lądowisk w miarę jak wojsko lądowe posuwa się naprzód, nie można rozwinąć w zupełności pełnej siły lotnictwa.

Koniecznym jest wydać następujące zarządzenia, by zapewnić szybkie wykorzystanie wysuniętych lądowisk przez lotnictwo własne:

- a) Rozpoznanie wysuniętych lądowisk (Forward reconnaissance). Wiadomości meldowane do tyłu przez specjalne zespoły rozpoznawcze wojska lądowego

i lotnictwa, powinny być uzupełniane ze strony wszystkich oddziałów czołowych w odniesieniu do miejsc nadających się na nowe lotniska lub na wysunięte lądowiska, oraz co do stanu używalności już istniejących.

b) Ubezpieczenie (Protection). Oddziały artylerii przeciwlotniczej, oddziały ochrony lotnisk lub oddziały wojska lądowego specjalnie przydzielone do lotnictwa dla ubezpieczenia, należy tak zorganizować, by przejęły one na siebie zadanie ubezpieczenia lotnisk, natychmiast po ich opanowaniu przez elementy czołowe.

c) Budowa lotnisk (Construction). Należy mieć w dyspozycji oddziały wojska lądowego dla naprawiania zdobytych lotnisk oraz dla budowy nowych w możliwie najszybszym tempie.

7. Wprowadzanie nieprzyjaciela w błąd (Deception).

47. Działania zaczepne dają wiele możliwości wprowadzania nieprzyjaciela w błąd, co stanowi jeden ze środków osiągnięcia zaskoczenia. Wprowadzanie nieprzyjaciela w błąd stanowi ważną część każdego planu ofensywnego i należy je wziąć od początku pod uwagę.

Środki wprowadzania nieprzyjaciela w błąd na szczeblu strategicznym wychodzą poza ramy niniejszej instrukcji. Niektóre sposoby osiągnięcia zaskoczenia na szczeblu taktycznym wchodzi oczywiście w zakres największych tajemnic wojskowych, z czego wynika, że ich rozważanie i zastosowanie muszą pozostać zastrzeżone Naczelnemu Wodzowi, który dowodzi na danym obszarze działań wojennych.

48. Wprowadzanie nieprzyjaciela w błąd na szczeblu taktycznym musi być brane pod uwagę przez dowódców wszystkich szczebli, przy czym rozkazy operacyjne powinny podawać środki, które mają być zastosowane. Inicjatywa co do planu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd musi wyjść od dowódcy najwyższego szczebla,

przy czym wszystkie środki zmierzające do tego celu, stosowane przez podwładnych, muszą być zgodne z planem ułożonym przez przełożonego dowódcę.

49. Spośród czynników, które powinien dowódca rozważyć przy układaniu swego planu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd, podaje się następujące;

- a) psychologia nieprzyjaciela i charakter oraz osobowość dowódcy nieprzyjacielskiego. Ważnym momentem jest, aby każda akcja własna wywoływała natychmiastową reakcję drugiej strony o godziła w czuły nerw nieprzyjacielskiego systemu,
- b) stosunek ducha (morale) panującego u obu przeciwników. Wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd działa niezmiernie skutecznie w czasie pościgu,
- c) najbardziej prawdopodobny plan działania nieprzyjaciela,
- d) możliwości i zasoby w ludziach i w materiale,
- e) wiadomości dotyczące koncentracji oddziałów, materiału i sprzętu przewozowego dla przygotowania natarcia, które należy za wszelką cenę ukryć przed nieprzyjacielem,
- f) wyjątkowe wymagania postawione wszystkim oddziałom i służbom, odnośnie przedsięwziętego działania oraz zakres, usprawiedliwiający żądanie dodatkowych wysiłków,
- g) przypuszczalny stosunek sił w powietrzu.

50. Wprowadzanie w błąd obserwacji nieprzyjaciela (Visual deception).

Pozorowanie ruchów (display). Główny cel wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd polega w działaniach zaczepnych, na zmyleniu nieprzyjaciela co do kierunku posuwania się własnych głównych kolumn oraz co do koncentracji sił głównych przed natarciem, a także na pozorowaniu zagrożenia przez brzoń pancerną niosłoniętych skrzydeł nieprzyjaciela, zwłaszcza w czasie pościgu.

Pozorowane oddziały rzekomej brzoń pancernej, dobrze użyte oraz wyposażone w odpowiednie środki przewozowe i w odpowiedni sprzęt łączności, są niezrównanym środkiem dla takiego celu. Pozorowane miejsca postoju oddziałów (obozy, biwaki), środki przewozowe i działa, powinny odgrywać rolę zajętych miejsc po-

stoju lub stanowisk artylerii, które faktycznie zostały już opóźnione. Pozorowania używa się, by upewnić nieprzyjaciela, że koncentracja odbywa się w rejonie, w którym jej w rzeczywistości nie ma. Chodzi także o to, by odciągnąć ogień nieprzyjaciela od stanowisk artylerii i broni piechoty.

Należy wprowadzać w błąd także aparaty fotograficzne lotnictwa, którego nieprzyjaciół używa stale w nieregularnych okresach czasu. Pozorowanie musi więc być realne i pełne. Gdy się wybudowało w tym celu pewne urządzenia w szerokim zakresie, należy utrzymywać także drogi dojazdowe, ogniska oraz ruch w okół nich.

51. Ukrycie w terenie (Concealment). Należy w pełni wykorzystać maskowanie dla ukrycia oddziałów, broni oraz urządzeń wojennych. O ile nie można ich ukryć, należy wprowadzić nieprzyjaciela w błąd co do ich rzeczywistego charakteru.

O ile staranność maskowania pojedynczych żołnierzy i oddziałów nie jest należycie przestrzegana, poważnie przez to zmniejsza się wartość innych środków, zmierzających do wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd.

R O Z D Z I A Ĺ B.

ZBLIŻANIE.

8. Zasady ogólne.

52. Plan dowódcy wyższego szczebla polega na zdobyciu i na utrzymaniu w rękę inicjatywy od samego początku. Osiąga się to szybkością ruchów wielkich jednostek i zajęciem takich pozycji w terenie, które umożliwią zwycięskie srogczenie decydującej bitwy. Głównym bowiem postulatem, którego zachowania wymaga faza zbliżania się do bitwy jest, tak na szczeblu strategicznym, jak na szczeblu taktycznym - szybkość. Uzyskuje się ją raczej przez trafny wybór i wyznaczenie wstępnych zadań, właściwe ugrupowanie wielkich jednostek i odpow-

wiedni przydział poszczególnych osi działania, niż przez wyzyskanie zdolności nowoczesnego wojska i pojazdów mechanicznych do szybkiego poruszania się w terenie.

53. Plan działania musi być giętki, przy czym dowódcy poszczególnych wielkich jednostek muszą mieć dużą swobodę w wyborze metod, które zastosują przy wykonywaniu wyznaczonych im zadań. Z drugiej jednak strony dowódca wyższego związku operacyjnego nie może wypuszczać z ręki ogólnego kierownictwa i kontroli w czasie poszczególnych faz działania; przeciwnie musi zawsze być w stanie dokonać odpowiedniego przegrupowania, o ile sytuacja taktyczna tego wymaga. Aby móc to osiągnąć dowódcy armii i korpusów muszą znajdować się stosunkowo blisko frontu, przy czym należy tak zorganizować przesunięcia sztabów wojsk (armii) lądowych i lotnictwa (main army/air Headquarters), aby zapewnić wielkim jednostkom wojska, jak i lotnictwa najszybszy i najpewniejszy system łączności. Dowódca armii może być czasem zmuszony do przyjęcia takiego miejsca postoju, które nie jest idealnie wybrane z punktu widzenia jedynie wojska lądowego.

54. Centralizacja działań kwatermistrzowskiego jest w tym wypadku bardzo pożądana, aby oszczędzić środków regulacji ruchu, zwolnić w jak największym stopniu czołowe wielkie jednostki z obowiązków dotyczących tego działań, wykorzystać najlepiej istniejące środki przewozowe i zasoby miejscowe oraz, aby utrzymać w rękach odpowiednie rezerwy tam, gdzie są one najbardziej potrzebne.

55. Należy pamiętać jak ważne są przewidywania w zakresie przekraczania przeszkód wodnych i opracować na ich podstawie plan przepraw i przerzucania mostów, odpowiadający rzeczywistym potrzebom.

9. Przeprowadzenie zbliżania.

56. Niezależnie od charakteru terenu i od stanu uzbrojenia obu przeciwników, uwagi omówione poniżej stanowią dla dowódcy elementy, na których musi on oprzeć swą metodę przeprowadzenia zbliżania.

Wiadomości.

57. Zbieranie wiadomości każdego rodzaju jest sprawą bardzo ważną w czasie całego okresu zbliżania.

Należy dokładnie obserwować zachowanie się nieprzyjaciela, zbierać wiadomości dotyczące warunków komunikacyjnych i lądowisk w obszarze przyfrontowym oraz zasobów obszaru, przez który się przechodzi. Wiadomości o tym wszystkim powinny natychmiast dochodzić do dowódcy.

Sposoby, przy pomocy których zdobywa się te informacje obejmują: rozpoznanie lotnicze, ścisłe użycie oddziałów rozpoznawczych, wysyłanie patroli i zespołów rozpoznawczych, złożonych przede wszystkim z saperów, ponadto zespołów rozpoznawczych łączności i służb; jeżeli tylko jest możliwe, wskazane jest w tym celu także użycie oddziałów spadochronowych.

58. W miarę jak oddziały posuwają się naprzód zdobywa się szczegółowe wiadomości z rozpoznania, przenikając w ugrupowanie osłonowe nieprzyjaciela. W pewnych warunkach dowódca wyższego szczebla będzie potrzebować wiadomości, które zdobyć można jedynie walką, przy pomocy sił specjalnie do tego celu przydzielonych. Walka jest bardzo często jedynym sposobem, przy pomocy którego jest się w stanie zdobyć niezbędne wiadomości, przy czym należy pamiętać o stałym wysyłaniu meldunków sytuacyjnych.

59. Wszystkie rodzaje broni należy stale przekazywać meldunki dotyczące zagadnień saperskich, by umożliwić dowódcy należyty rozdział środków saperskich,

a zwłaszcza środków przeprawowych, w stosunku do potrzeb poszczególnych wielkich jednostek i oddziałów.

Szerokość frontu posuwania się.

60. Szerokość frontu posuwania się można określić dopiero po rozpatrzeniu następujących czynników:

a) im bardziej teren jest pokryty oraz im bardziej gęsta jest sieć drogowa, tym węższy front działania da się objąć rozporządzalną ilością lotnictwa i jednostek rozpoznawczych wojska;

b) o ile marsz bojowy przeprowadza się na szerokim froncie, dysponując dostateczną siecią dróg równoległych do frontu, przyspiesza się tym samym znacznie rozwinięcie się do bitwy oraz konieczną koncentrację sił;

c) o ile dysponuje się małą ilością dróg równoległych do frontu, to szeroki front posuwania się znacznie utrudnia dowodzenie;

d) siły i uzbrojenie nieprzyjaciela oraz jego najprawdopodobniejsze ruchy początkowe wpłyną na to, czy można będzie pozostawić znaczne luki pomiędzy poszczególnymi wielkimi jednostkami.

61. Gdy armia zbliża się do bitwy, działanie to powinno być w ten sposób przeprowadzone, że każda wielka jednostka prze naprzód i toruje sobie drogę do ściśle określonego przedmiotu. Można przy tym zastosować przesłone złożone z oddziałów rozpoznawczych, a kierowane ze szczebla armii lub korpusu, która działa przed strażami przednimi poszczególnych wielkich jednostek. Czasami trzeba także używać straży bocznych, które są kierowane ze szczebla armii. Ogólny obraz całości działania armii przedstawia się jako szereg głębokich klinów, które pchają się szybko i daleko naprzód. Długość (głębokość) tych klinów jest zmienna, w zależności od oporu i przeszkód, na które natrafia poszczególne wielkie jednostki. Cały tok działań kierowany jest przez dowództwo wyższego związku operacyjnego (armii ewent. wyższego szczebla).

Ubezpieczenie naziemne.

62. Oddziały rozpoznawcze służą przede wszystkim do zdobywania wiadomości i spełniając tę rolę nie mogą być traktowane jako ubezpieczenie, nie mniej automatycznie dają one pewien stopień bezpieczeństwa. Zadanie ubezpieczenia wojsk ciężko na strażach przednich wielkich jednostek oraz na strażach bocznych.

63. Straże przednie składają się ze wszystkich rodzajów broni. Ich skład szczegółowy zależy od charakteru terenu i od prawdopodobnego oporu nieprzyjaciela. Powinny one być na tyle silne, by móc zapobiec opóźnianiu posuwania się sił głównych.

64. Straże boczne bywają konieczne, gdy chodzi o kolejne opanowywanie takich rejonów, które posiadają znaczenie taktyczne lub operacyjne, a leżą na skrzydle głównej osi działania. Organizacja i siła straży bocznej zależy od charakteru terenu oraz od zadania, które się jej wyznacza. Można używać do tego celu dywizyj pancernych, brygad pancernych lub oddziałów wzmocnionych stosownie do potrzeb, wynikających z ich zadania.

65. Ubezpieczenie przeciw atakom z powietrza. Pomijając osłonę przy pomocy myśliwców, ubezpieczenie przeciw atakom z powietrza uzyskuje się przez szerokie rozczłonkowanie i krycie się w terenie, przez szybkość ruchu za dnia lub ograniczanie przesunięć do pory nocnej, przez wydajny system regulacji ruchu i wreszcie przez odpowiednie rozmieszczenie broni przeciwlotniczej.

Należy zawsze pamiętać o względnej wartości rozproszenia i ukrycia. Ukrycie nie przydaje się wiele, o ile przedmioty terenowe, które to ukrycie dają, stanowią oczywisty doskonały cel dla lotnictwa bombowego nieprzyjaciela. Należy zastanowić się nad tym, co daje lepszą ochronę, czy marsz nocny przy dużej gęstości pojazdów, czy też marsz dzienny przy dużym rozproszeniu.

66. Rzeczą zasadniczą jest centralizacja dowództwa wszystkimi środkami obrony przeciwlotniczej czynnej. Potrzeby poszczególnych wielkich jednostek i

oddziałów różnią się od siebie w zależności od ilości ciałnin na ich osiach ruchu i od możliwego rozczłonkowania na drogach. Dokładna ocena położenia z punktu widzenia, opl jest niezbędna, by móc trafnie przydzielać jednostki artylerii przeciwlotniczej.

Lekkiej artylerii przeciwlotniczej potrzebuje się przy przekraczaniu ciałnin oraz dla obrony samych kolumn, a także dla ubezpieczenia rejonów postoju i rejonów, w których oddziały wyładowują się z pojazdów mechanicznych.

Ponieważ zwykle wymijanie się oddziałów jest niemożliwe do przeprowadzenia, należy tę część artylerii przeciwlotniczej, która otrzymała zadanie bronienia ciałnin, wysunąć blisko czoła ugrupowania, aby mogła kolejno zajmować wyznaczone jej stanowiska w zagrożonych punktach na osi marszu. Natomiast ta część artylerii przeciwlotniczej, której zadanie polega na obronie samych kolumn, musi być porozmieszczona wzdłuż nich.

67. Tak w marszu jak i na postoju wszystkie oddziały ostrzeliwać muszą samoloty nieprzyjaciela lecące na niskim pułapie, chyba że wydano rozkazy odmienna z powodu konieczności zatajenia zamierzonego działania.

Marsze dzienne, czy nocne.

68. Dowódca wyższego szczebla musi powziąć decyzję, czy ma nakazać wykonanie głównych ruchów za dnia, czy w porze nocnej. Elementy do decyzji są pod tym względem następujące:

a) należy stosować i utrzymywać jak największą szybkość posuwania się naprzód,

b) im większa jest własna przewaga w powietrzu, tym bezpieczniej maszerować można za dnia bez zdekonspirowania swych ruchów i bez opóźnień, wynikających z akcji lotnictwa nieprzyjaciela,

c) im więcej napotyka się naturalnego pokrycia terenowego i im większe rozproszenie można stosować, tym lepsze są warunki dla marszów dziennych,

d) przekraczając ciasniny kolumnami zmotoryzowanymi lepiej jest robić to dużymi zgrupowaniami w porze nocnej stosując dużą gęstość, niż za dnia, gdyż wtedy musi się stosować znaczne rozproszenie,

e) o ile oddziały własne znajdują się w zasięgu działania nieprzyjacielskich wielkich jednostek pancernych, często dobrze jest ograniczyć przesuńnięcia niepancernych oddziałów do pory nocnej,

f) przesunięcia dokonywane nocą powodują dodatkowe wyczerpanie i zmęczenia, chyba że przeprowadza się je w okresie, w którym nie stosuje się marszów dziennych,

g) pojazdy mechaniczne można dobrze utrzymywać i konserwować jedynie za dnia.

69. W początkowej fazie działań zaczepnych dokonuje się strategicznych przesunięć przede wszystkim za dnia. Znajdując się natomiast w zasięgu działania nieprzyjacielskich sił lądowych, a szczególnie wówczas gdy przeprowadza się koncentracje dla zmontowania natarcia, należy zazwyczaj zakończyć ruchy oddziałów przed świtem.

70. Walki spotkaniowe (The encounter battles). W czasie zbliżania opór nieprzyjaciela stopniowo wzrasta, przy czym trzeba staczać drobne potyczki, by przepędzić opóźniające elementy nieprzyjaciela. Te walki spotkaniowe staczane są zazwyczaj przez straż przednie wielkich jednostek.

71. Każdy klin własnego wojska poprzedzony jest przez straż przednią zdolną do przewyciężenia napotkanego oporu z minimalnym opóźnieniem sił głównych. Dowódcy wielkich jednostek muszą do tego stopnia znać i oceniać położenie, by mogli łatwo i szybko wzmocnić swą straż przednią w razie potrzeby.

72. Panowanie nad sytuacją (Control). Jest rzecz jak najbardziej zasadniczą, aby dowódcy wielkich jednostek i oddziałów nie dali się wciągnąć w walkę lub angażowali się w nią "na raty", "delegacjami", zarówno w walce spotkaniowej jak i w bitwie w większym stylu. W tym celu dowódcy muszą bezustannie panować nad sytuacją przy pomocy swych środków dowodzenia i kontroli.

73. Kierowanie ruchem oddziałów (Control of Movement). Dowódcy muszą kierować początkowymi posunięciami przez wydawanie odpowiednich rozkazów godzinowych, na podstawie których wielkie jednostki przekraczają linię przejścia.

Ponadto kierowanie ruchem przeprowadza się przez wyznaczenie skoków, linii kontrolnych, przedmiotów do osiągnięcia i osi posuwania się (lub osi działania).

74. Krańcowe punkty linii skoków i linii kontrolnych wyznaczają same przez się ogólny rejon, który należy rozpoznać, oraz szerokość frontu, jakę musi objąć dana wielka jednostka. Ta metoda często pozwala na zaniechanie szczegółowego określania rozgraniczeń pomiędzy jednostkami, przez co skraca się długość rozkazów.

10. Oddziały wydzielone (Special Forces).

75. Niekiedy trzeba w ramach ogólnego planu działania dawać wielkim jednostkom lub oddziałom zadania samodzielne o specjalnym charakterze. Opanowanie jakiegoś lotniska lub ważnego węzła komunikacyjnego, zdobycie przyczółka dla przekroczenia znacznej przeszkody wodnej, która zamyka drogę siłom głównym lub podobne zadania, którego nie jest się w stanie wykonać przy pomocy samych tylko wojsk powietrznych, zmusza dowódcę wyższego szczebla do utworzenia specjalnego oddziału wydzielonego, który posiadać musi duży stopień ruchliwości i składać się ze wszystkich rodzajów broni.

76. Oddziały wydzielone tego rodzaju składają się zazwyczaj z wielkich jednostek lub oddziałów o pełnym składzie wraz z ich etatowymi sztabami i środkami łączności. Oddziały stworzone przez mieszany zespół rozmaitych oddziałów i pododdziałów, zestawione bez odpowiedniego aparatu dowodzenia i kontroli, rzadko kiedy będą stanowiły celowo i dobrze funkcyjną całość. Nigdy nie będą one w stanie wykorzystać pełnej wartości bojowej oddziałów i jednostek, na nie się składających.

77. Dowódcy oddziału wydzielonego trzeba dać odpowiedni przydział lotnictwa rozpoznawczego lub dostarczyć mu wiadomości z rozpoznania lotniczego.

11. Wojska powietrzne (Airborne Troops).

78. Użycie wojsk powietrznych daje często bardzo dobre wyniki w fazie zbliżania. Używać ich można, albo samodzielnie na krótkie okresy czasu, albo w połączeniu z oddziałami wydzielonymi, o których mowa była powyżej.

Zadania ich polegają zwykle na opanowaniu ważnego terenu, ważnych węzłów komunikacyjnych, lądowisk nieprzyjaciela lub oślin na osi posuwania się.

Użycie ich w działaniach o charakterze desantu powietrznego w obliczu nieprzyjaciela zostało omówione w innej instrukcji.

12. Dział kwatermistrzowski (Administration).

79. Przewóz. Sprawa dostarczania wystarczającej ilości środków przewozowych stanowi jeden z zasadniczych problemów, tak w czasie planowania fazy zbliżania, jak w czasie jej przeprowadzania.

Brygadam piechoty, które wchodzi w skład dywizyj mieszanych i dywizyj piechoty musi się przydzielić odpowiednie środki przewozowe, jeżeli chce się je szybko przerzucić na większe odległości. Gdy nie dysponuje się odpowiednią siecią kolejową, ani odpowiednimi drogami wodnymi, poświęcić trzeba znaczną część taboru samochodowego do zaopatrywania oddziałów w materiały pędne, amu-

nicję, sprzęt przeprawowy i mostowy oraz czasami i w wodę. Oddziały wydzielone potrzebują niekiedy własnych zapasów zaopatrzenia, aby mogły być samowystarczalne na przeciąg kilku dni. Trzeba wówczas oddać im na ten okres czasu do dyspozycji dodatkowe środki przewozowe ponad ich normalny przydział.

80. Gdy można oddać dla celów zaopatrywania samoloty, stanowi one bardzo wartościowe uzupełnienie lądowych środków przewozowych, zwłaszcza gdy chodzi o ułatwienie szybkiej organizacji wysuniętych lotnisk i o szybkie przerzucenie wojsk lub dostarczenie niezbędnych środków zaopatrzenia. Wykorzystywanie samolotów do przewożenia wojsk sprawia to, że oddziały przybywają bez własnych środków przewozowych i bez ciężkiego sprzętu. Należy wykorzystywać każdą sposobność dla ewakuacji rannych przy pomocy powracających samolotów.

81. Plan strategiczny kampanii zależy w dużej mierze od rodzajów środków przewozowych, którymi się rozporządza, przy czym pomyślne przeprowadzenie zbliżania zależy w dużej mierze od oszczędnego gospodarowania tymi środkami oraz od centralizacji odnośnie ich użycia.

82. Regulacja ruchu (Traffic Control). Centralizacja i skoordynowanie pracy wszystkich środków regulacji ruchu stanowi zasadniczy warunek osiągnięcia pełnej wydajności przy przesunięciach związków wyższego rzędu, niezależnie od tego, czy ruch odbywa się w zasięgu działania nieprzyjacielskich sił lądowych, czy też nie.

Sprawna regulacja ruchu zależy od słusznej oceny sytuacji, od dobrego systemu łączności, od wystarczającego rozdzielania map z trasą marszu oraz od dobrej organizacji napraw i ratownictwa.

83. Zaopatrywanie. Główne zadanie zaopatrywania polega na dostarczaniu: materiałów pędnych, kolumnom zmotoryzowanym, amunicji, głównie wszystkich gatun-

ków amunicji artyleryjskiej oraz sprzętu przeprawowego i mostowego, o ile musi się przekraczać przeszkodę wodną lub innego rodzaju. Trzeba także czasami wydać zarządzenia specjalne, dotyczące zaopatrywania w wodę. Zaopatrywanie oddziałów w żywność nie przedstawia na ogół wielkich trudności.

W czasie fazy zbliżania należy zorganizować wysunięte rejonny służb, z których środki przewozowe wielkich jednostek pobierać będą zaopatrzenie. W tych rejonach służby umieszcza się jednostki ratownictwa i utrzymania sprzętu wraz z oddziałami, zapasowymi czołgów (tank delivery units) oraz z posiłkami, warsztatami i jednostkami uzupełnienia stanów. Rejon taki podlegać powinien dowództwu możliwie jak najwyższego szczebla, aby oszczędzić wojsk użytych dla jego ubezpieczenia. Każdy rejon musi mieć swego dowódcę i swój sztab wraz z koniecznymi środkami łączności oraz własnymi pojazdami mechanicznymi, dla zapewnienia dowodzenia.

84. Materiały pędne i amunicja (Petrol and Ammunition), Zapotrzebowanie materiałów pędnych i amunicji waha się z dnia na dzień, w zależności od długości odbytego marszu i od oporu, na który się natrafia. Dla osiągnięcia potrzebnej oszczędności w gospodarowaniu środkami przewozu, należy scentralizować dowodzenie jednostek służb, przewożących te dwa rodzaje zaopatrzenia.

Utworzenie punktów zaopatrywania w materiały pędne i amunicję dopomaga zazwyczaj bardzo do utrzymania należytego tempa w posuwaniu się.

Wielkim jednostkom lub zgrupowaniom, które otrzymały zadania specjalne i samodzielne, przydzielić trzeba dodatkowo ruchome kolumny benzynowe i amunicyjne.

Nie należy przystępować do składowania amunicji przed rozpoczęciem fazy przygotowań do głównego natarcia.

85. Sprzęt przeprawowy i mostowy (Bridging Material). Niezbędne jest wczesne przewidywanie na dalszą metę oraz ścisła współpraca pomiędzy działem operacyjnym, działem kwatermistrzowskim i saperami, by móc dysponować potrzeb-

nym sprzętem przeprawowym i mostowym we właściwym miejscu i czasie.

Zapotrzebowanie na sprzęt tego rodzaju daje się w dużej mierze przewidzieć, gdy chodzi o przeszkody wodne, natomiast trudno ocenić ewentualne zapotrzebowanie wynikające z "suchych" przeszkód (dry gaps), które powstają na skutek zniszczeń zrobionych przez nieprzyjaciela. Wynika stąd trudność oceny odnośnie pierwszeństwa zapotrzebowań oraz wyznaczenia właściwego miejsca posuwania się sprzętu przeprawowego i mostowego, w ramach ogólnego porządku marszowego.

86. Sprzęt przeprawowy i mostowy umieścić trzeba możliwie jak najdalej w tyle przy centralizacji dysponowania nim. Tylko na podstawie warunków, w jakich dywizje się znajdują, zdecydować można, czy i jaki dodatkowy przydział tego sprzętu będzie potrzebny oraz wskazać, na którą oś posuwania się należy gros tego sprzętu skierować.

87. Woda. W niektórych obszarach działań wojennych zapotrzebowanie w wodę dla ludzi i pojazdów mechanicznych stanowi ciężki problem do rozwiązania dla działu kwatermistrzowskiego. Sama funkcja dostarczania odpowiedniej ilości wody należy do saperów, lecz jej przewóz i rozdział należą do działu kwatermistrzowskiego. Zapotrzebowanie w wodę nie ulegawahaniom, - jest to więc stałe zapotrzebowanie; zaspakajanie go wymaga jednak często przydziału dodatkowych środków przewozowych.

88. Służba zdrowia. W fazie zbliżania, służba zdrowia rozwija jak najmniejszą ilość jednostek sanitarnych, by mieć w rękę możliwie jak największą rezerwę personelu i materiału, w przewidywaniu zwiększonego zapotrzebowania. Postępując w ten sposób służba zdrowia jest w stanie przeprowadzić szybko konieczne zabiegi oraz ewakuację rannych w czasie trwania głównej bitwy.

Z reguły jednak jeden pluton kompanii sanitarnej musi się posuwać w przodzie ugrupowania każdej kolumny broni połączonych.

Miejsca postoju punktów opatrunkowych i polowych stacji opatrunkowych powinny być tak wybrane, aby jednostki te mogły tam rozwinąć się i by można było zluzować je przez większe jednostki służby zdrowia, nadchodzące z obszarów tyłowych.

89. Ratownictwo, naprawa i uzupełnienie sprzętu (Recovery, repair and replacement). Szybkie ratownictwo, uzupełnienie i naprawa pojazdów mechanicznych, a zwłaszcza czołgów, są zadaniami wielkiej wagi, ponieważ pomagają wprowadzeniu do walki oddziałów w ich pełnym składzie.

Oddziały zapasowe czołgów powinny posuwać się blisko czoła ogólnego ugrupowania służb, natomiast obsługi uszkodzonych czołgów należy odsyłać do tyłu, by ich użyć do odbioru i obsługi uzupełnień w tym sprzęcie. Ważną jest opieka nad załogami tych czołgów, ponieważ są one daleko od swych oddziałów macierzystych.

90. Wysunięte jednostki ratownictwa technicznego i napraw muszą zachować swą ruchliwość. Mają one pozostawiać sprzęt, którego naprawy nie są w stanie szybko dokonać, głównym warsztatom, posuwającym się bardziej w tył. Wysiłki wysuniętych jednostek napraw i ratownictwa powinny mieć na celu przede wszystkim oczyszczenie dróg z uszkodzonego sprzętu. Jednocześnie należy przeprowadzić w pobliżu frontu także ratownictwo, jakie da się wykonać. Miejsca postoju ośrodków ratownictwa technicznego należy jasno określić, przy czym pewne z nich powinny dać się przekształcić w przyszłości w m.p. głównych warsztatów.

13. Łączność.

91. Centralizacja dowodzenia oraz przekazywanie wiadomości szybko i bez przeszkód przeprowadzać można jedynie przy pomocy wydajnego systemu łączności. Potrzeby łączności działu kwatermistrzowskiego są równie ważne jak działu taktycznego. Mimo to, że istnieć może łączność drutowa wzdłuż głównych osi działania, należy system łączności oprzeć raczej na radiostacjach.

92. Utrzymanie zarządzeń dotyczących bezpieczeństwa, jest niezbędnym warunkiem utrzymania tajemnicy wojskowej. W przeciwnym razie nieprzyjaciół będzie w stanie podchwycić ważne wiadomości przez swoją służbę posłuchową. Gdy zachodzi konieczność ograniczenia korespondencji radiowej, zastąpić ją trzeba użyciem oficerów łącznikowych oraz samolotami łącznikowymi.

93. Dowództwa należy umieszczać znacznie na przodzie dla pełnego wykorzystania istniejących środków łączności. Patrole rozpoznawcze łączności mają jak najwcześniej meldować o stanie i gotowości tych środków.

R O Z D Z I A Ⅲ C.

NATARCIE,

14. Zasady ogólne.

94. Dowódcy wszystkich szczebli mają stosować się w natarciu do następujących zasad:

a) Należy zapewnić sobie możliwie jak najbardziej wyczerpujące wiadomości, lecz rozpoznanie prowadzić trzeba ostrożnie na ograniczoną skalę, by nie ujawnić tym planu natarcia.

b) Plan rozpoznania zawsze jest zasadniczym czynnikiem; należy więc wydać jasne rozkazy dotyczące koniecznego zakresu rozpoznania oraz podać czas, jakim dysponuje się do tego celu.

c) Plany działania mają być proste i giętkie. Skomplikowane plany nie udają się w czasie wojny.

d) Niezależnie od rozmiaru natarcia, należy zrobić wszystko, by nieprzyjaciela wprowadzić w błąd co do czasu, siły i miejsca.

e) Przedmioty do osiągnięcia (zadania) należy dostosować do posiadanych sił oraz uwzględnić stopień wyszkolenia użytych oddziałów.

f) Należy dostatecznie ubezpieczyć skrzydła.

g) Trzeba z reguły zachować odpowiedni odwód do wykorzystania lub odrzucenia przeciwnatarcia.

h) W działaniach połączonych czołgów i piechoty, obie te bronie muszą być z reguły w takiej odległości od siebie, by mogły udzielić sobie wzajemnego wsparcia; obie te bronie powinny mieć zapewnione jak największe wsparcie ogniowe.

j) Planowanie działu kwatermistrzowskiego prowadzić trzeba zgodnie i równoległe z planowaniem działu operacyjnego, aby móc jak najlepiej wykorzystać istniejące zasoby w ludziach i materiale dla podtrzymywania natarcia.

k) Należy wydać jasny rozkaz w odniesieniu do tego, czy zdobyty sprzęt wojenny ma być z miejsca zniszczony, czy zachowany dla wykorzystania go.

15. Planowanie i przygotowanie działania.

95. Czynnik czasu. Im większy przewiduje się opór nieprzyjaciela, tym więcej czasu wymaga montowanie natarcia, lecz i na odwrót, im więcej czasu zużyje się na przygotowania, tym lepiej zorganizowana będzie obrona. Lepiej więc jeśli dowódca od razu porówna względną wartość momentu czasu dla siebie i nieprzyjaciela i na tej podstawie powołać dycyzję odnosząc się do okresu, który zamierza poświęcić przygotowaniu.

96. Przed natarciem na większą skalę potrzeba czasu dla przeprowadzenia koncentracji wojsk, a czasami także dla dania oddziałom odpowiedniej zaprawy i wykonania ćwiczeń przygotowawczych. Poza tym musi się zebrać odpowiednią ilość amunicji i innych rodzajów zaopatrzenia; można ulepszyć łączność i komunikację; specjalne wyposażenie może się okazać potrzebne dla oddziałów szturmowych.

nowych; może także zaistnieć konieczność nadruków na istniejących mapach lub ich powiększeń.

97. Rozpoznawanie i wykorzystywanie wiadomości. Plan rozpoznania opiera się na ilości czasu, jaką dysponuje się do przygotowań oraz na tym, jakiego rodzaju wiadomości jeszcze potrzeba, nim można rozpocząć natarcie. Rozpoznanie naziemne musi być stale prowadzone przez dowódców na niższych szczeblach, często jednak dowódcom wyższych szczebli wystarcza informacja z rozpoznania lotniczego dla powzięcia decyzji co do ogólnego planu działania.

W niektórych wypadkach nawet dowódcy najniższych szczebli nie mogą pozwolić sobie na rozpoznanie terenu, by nie narazić na zdekonspirowanie niezbędnego momentu zaskoczenia.

98. Im lepiej obrona została zorganizowana, tym bardziej szczegółowych danych potrzeba nacierającemu. Często musi się poświęcić wiele czasu, a nawet i pewien stopień zaskoczenia, by móc zebrać potrzebne wiadomości o przeszkodach i o rozmieszczeniu broni wsparcia, na których opiera się system obronny.

W pewnych okolicznościach uzyskać można potrzebne wiadomości bardzo szybko za pośrednictwem paru patroli rozpoznawczych lub na podstawie meldunków posterunków lub zespołów obserwacyjnych, wreszcie ze świeżo przeprowadzonego rozpoznania lotniczego. W innych wypadkach natomiast pewne informacje, które są niezbędnymi elementami do decyzji, wymagają parodniowych wysiłków dla ich osiągnięcia, przy czym rozpoznanie przez walkę jest jedynym środkiem, który może dać zadowalniające wyniki,

99. Natarcie dzienne, czy nocne. Dobre strony natarcia nocnego są następujące:

a) Nieprzyjacielski plan ognia w obronie jest sztywny, a ogień bezpośredni w porze nocnej jest niemożliwy do zastosowania, chyba że używa się reflektorów do oświetlania celów.

b) Z braku dokładnych wiadomości, co zawsze istnieje w porze nocnej, nieprzyjaciół przy wprowadzaniu odwodów do walki ma bardziej ograniczone możliwości.

c) Nacierający może zwykle usadowić się w terenie i dokonać reorganizacji natarcia nim obrońca będzie w stanie zmontować przeciwuderzenie na większą skalę.

Oczywiście faza księżycza stanowi ważny czynnik w tych rozważaniach,

100. Główna cecha ujemna natarcia nocnego polega na tym, że ciemności ograniczają możliwości użycia czołgów do manewru. Ten czynnik nie odgrywa oczywiście żadnej roli gdy nieprzyjaciół ma przewagę w broni pancernej. Płochota natrafia w nocy na trudności w dokonywaniu poruszeń, w dowodzeniu i panowaniu nad sytuacją, które to cechy występują z reguły w ciemnościach. Może ona jednak dać sobie radę z tymi trudnościami, przez wysoki poziom wyszkolenia w tej dziedzinie.

101. Korzyści, jakie płyną z natarć nocnych, mających na celu opanowanie i utrzymanie przyczółków po drugiej stronie przeszkód (terenowych, czy sztucznych) lub zdobycie pewnych przedmiotów początkowych, są tak wielkie, że natarcia na większą skalę w porze nocnej lub w warunkach słabej widoczności stosowane będą raczej jako zasada, niż jako wyjątkowy sposób postępowania.

W większości wypadków jednak natarcie na większą skalę rozkłada się zwykle w czasie w ten sposób, że główna akcja czołgów rozpoczyna się o brzasku z tym, że poprzednio opanowano przyczółki i wykonano przejścia poprzez lub ponad przeszkodami ppane.

102. Nie należy jednak niezmiennie rozpoczynać natarcia nocą, lecz raczej zaskakiwać nieprzyjaciela działaniem za dnia, wykorzystując do tego zamykanie lub mgłę.

103. Przedmioty do osiągnięcia. Przedmioty wyznaczone oddziałom w natarciu, należy w ten sposób wybierać, by opanowaniem ich najłatwiej i najszybciej zdeorganizować system obronny nieprzyjaciela i umożliwić tym przeniknięcie lub oskrzydlenie jego pozycji na wielką skalę.

104. Czasami trzeba opanować pośrednie przedmioty, nim można zdobyć przedmiot ostateczny. Takimi przedmiotami pośrednimi są np. rejony dające nacierającemu dobre warunki obserwacyjne, których nie miał poprzednio, lub przyczółki po drugiej stronie przeszkód (terenowych, czy sztucznych). Należy na przedmioty pośrednie patrzeć jako na pewne przejściowe etapy (stepping stones), służące do osiągnięcia głównego ostatecznego przedmiotu. Wielka jednostka obarczona zadaniem zdobycia i utrzymania takich przedmiotów pośrednich musi rzeczywiście mieć możliwość spełnienia swego zadania.

105. Plan ogni. Pełne powodzenie w natarciu uzyskuje się wówczas, gdy we wszystkich jego fazach można zapewnić oddziałom nacierającym maksymalne wsparcie ogniowe wraz z bezpośrednim wsparciem lotniczym.

106. Przy silnym systemie obronnym potrzeba zwykle stosować pewne wstępne ognie, aby zdemoralizować broniące się oddziały i zadać im jak najcięższe straty w ludziach i sprzęcie. Stąd plan ogni może rozpoczynać się od fazy przygotowania ogniowego.

Można w dużym stopniu utracić moment zaskoczenia przez długotrwałe przygotowanie ogniowe, wykonane przez bronię naziemną i lotnictwo. Zużycie amunicji i bomb jest znaczne, a nieprzyjacielowi umożliwia się przez to zajęcie stanowisk zapasowych przed rozwinięciem się natarcia. W ten sposób często środków ogniowych obrony może uniknąć później obciążenie ogniem torującym.

107. Celem ognia torującego jest obezwładnienie środków ogniowych obrony. Zagrożenie ze strony broni piechoty, broni ppanc. i artylerii waha się w zależności, od sposobu przeprowadzenia natarcia, od charakteru terenu oraz od fazy, w której się natarcie znajduje. Należy więc ogień torujący ułożyć bardzo dokładnie, przy czym zastosować go trzeba bardzo intensywnie na stanowiska tych broni, które w danej fazie natarcia mogą powstrzymywać lub dozorować oddziały własne.

Rzecz bardzo ważną jest obezwładnienie tych środków ogniowych nieprzyjaciela, które mieszczą się poza wybranym wąskim frontem natarcia i które są w stanie ostrzeliwać nacierające oddziały. Można tego dokonać wykorzystując w całej pełni stanowiska, z których można prowadzić ogień boczny, rozszerzając ogień torujący poza granice frontu natarcia, stosując dymy bojowe i przeprowadzając działania w porze nocnej.

108. Ogień torujący nigdy nie dać większego wyniku, jak czasowe obezwładnienie środków ogniowych obrony. Elementy czołowe oddziałów nacierających muszą więc postępować jak najbliższej strefy ognia torującego; towarzyszyć im powinni wysunięci obserwatorzy artylerii. Następne fale natarcia powinny być dostatecznie wyposażone w sprzęt bezpośredniego wsparcia (close support weapons) jako czołgi, działa ppanc, moździerze oraz w broń małokalibrową dla obezwładnienia lub zniszczenia tych oddziałów nieprzyjaciela, które przetrzymały ogień torujący. O ile to zadanie nie zostanie spełnione, elementy czołowe zostaną odcięte od sił głównych, a natarcie może się załamać.

109. Wojska powietrzne. Akoja wojsk powietrznych musi być ściśle uzgodniona z działaniem innych nacierających wielkich jednostek; chodzi bowiem o to, by wielkie jednostki były rzeczywiście w stanie wyciągnąć z tej akcji wszystkie możliwe korzyści, a także o to, by wojska powietrzne nie działały zbyt długo bez koniecznego im wsparcia.

110. Dział kwatermistrzowski. Zasadnicze zagadnienia dotyczące działu kwatermistrzowskiego, należy rozwiązać już w fazie zbliżenia. Bezpośrednio przed natarciem trzeba natomiast jak najszybciej skoncentrować potrzebne zasoby w miejscach przewidzianych.

111. Szczegółowe zagadnienia, które się wówczas nasuwają są następujące:

- a) Zorganizowanie szybkiego zaopatrywania oddziałów czołowych po opanowaniu przez nie nakazanych przedmiotów oraz utrzymanie w dobrej kondycji bojowej tych wielkich jednostek lub oddziałów, które są przewidziane do przeprowadzenia wykorzystania i pościgu.
- b) Uporządkowanie i urządzenie strefy przyfrontowej przez ulepszenie stanu dróg i zaopatrywanie w wodę.
- c) Ustalenie miejsc postoju i ukrycie posiłków oraz innych dochodzących jednostek,
- d) Dowóz i w niektórych wypadkach składowanie amunicji.
- e) Ekonomiczne (oszczędne) wykorzystanie potrzebnych dla przewożu wojsk środków transportowych oraz tych, które musi się przeznaczyć dla przewożu i rozdziału zaopatrzenia.
- f) Ewakuacja i uzupełnianie strat w ludziach i w sprzęcie; planowanie odbywa się na podstawie ocen strat, wydawanych przez dział operacyjny sztabu.
- g) Zbiórka resztek (salvage) pochodzących ze zniszczonego sprzętu własnego lub nieprzyjaciela.
- h) Ewakuacja jeńców wojennych.

112. Odwód. Należy na szczepku każdego oddziału i wielkiej jednostki wydzielić i utrzymać odpowiedni odwód. Odwołu tego należy używać:

- a) dla wzmocnienia i wykorzystania osiągniętego powodzenia,
- b) dla wzmocnienia usadowienia się w terenie po opanowaniu jakiegoś przedmiotu lub dla przejęcia zdobytego rejonu od oddziałów czołowych.

Każdy dowódca musi natychmiast z chwilą zaangażowania odwołu rozpocząć jego odtwarzanie.

113. Na ogół nie należy pozostawiać w odwodzie żadnej części artylerii bez angażowania jej w walce. Trzeba jednak tak ułożyć plan ogni, by części artylerii dawać podwójne zadania. Gdy sytuacja tego wymaga można wtedy przenieść część ognia na inne cele (manewr ogniowy). W ten sposób stwarza się odwód siły ogniowej, którą można jeszcze wzmocnić przy pomocy wsparcia lotniczego, o ile się nim dysponuje.

114. Niezbędną rzeczą jest dysponowanie odpowiednią rezerwą środków przewozowych.

115. Łączność. Dowódcy mogą skutecznie panować nad sytuacją jedynie wtedy, gdy dysponują wydajnym systemem łączności. Odpowiednią gęstość w dziedzinie łączności osiągnąć można jedynie drogą dokładnego planowania oraz przez posiadanie odpowiedniego odwodu ludzi i sprzętu łączności.

W czasie fazy przygotowawczej, która poprzedza natarcie, należy oprzeć system łączności przede wszystkim na łączności drutowej, natomiast w czasie bitwy punkt ciężkości przechodzi na łączność radiową.

116. Sprawne funkcjonowanie systemu łączności jest w znacznej mierze zależne od wyboru miejsc postoju poszczególnych dowództw. Panowanie nad sytuacją staje się zupełnie niemożliwe, jeśli nie jest się w stanie zapewnić szybkiego przekazywania wiadomości. Dlatego wyższe dowództwa wojsk i lotnictwa (Army/Air Headquarters) muszą być znacznie wysunięte do przodu. Możliwości sztabów i łączności nie pozwalają z reguły na to, by dzielić kwaterę główną wielkiej jednostki na więcej jak dwa rzuty. Kwaterę główną wyższego szczebla dzieli się zwykle na rzut zasadniczy (main) i tylny (rear). Czasami jednak dowódca wyższego szczebla musi w specjalnych okolicznościach wybrać swe m.p. bliżej pola walki od m.p. zasadniczego rzutu swej kwatery głównej. W takim wypadku należy stworzyć niewielki taktyczny rzut, który towarzyszy dowódcy, ale nawet wówczas wszystkie meldunki należy posyłać do miejsca postoju zasadniczego rzutu kwatery głównej i również stamtąd wydawać rozkazy.

117. W czasie natarcia trzeba czasami zatrzymać lub powtórzyć pewne fazy planu ogni. Jest to jedynie wówczas wykonalne, gdy dowódca artylerii jest w stanie porozumieć się natychmiast ze swymi jednostkami w czasie walki.

16. Poszczególne bronie w natarciu.

118. Samochody pancerne. Główne zadanie samochodów pancernych - to rozpoznanie taktyczne na średnich odległościach (medium reconnaissance). W toku takiego rozpoznania muszą one niekiedy przepędzić lekkie oddziały pancerne przeciwnika, lecz nigdy nie powinny one dać się wciągnąć w poważny bój. Normalnie używa się samochodów pancernych dla rozpoznawania skrzydeł, aby otrzymać na czas meldunek o możliwej akcji nieprzyjaciela z tych kierunków, o ile okoliczności na to pozwalają używać ich także można dla nekowania rejonów tyłowych nieprzyjaciela.

Należy zachować w odwodzie możliwie jak największą ilość samochodów pancernych w gotowości do spełnienia ich normalnych zadań, gdy tylko natarcie zostanie zakończone z powodzeniem.

119. Piechota. Oddziały i wielkie jednostki piechoty zostały obecnie tak zorganizowane i tak wyposażone, że są w stanie odegrać jedną z głównych ról w natarciu i utrzymać zdobyty teren, albo dla stworzenia odpowiedniego "pivot" dla działania broni pancernej, albo jako mocną podstawę dla dalszej walki piechoty.

Batalionowe kompanie wsparcia i brygadowe grupy wsparcia posiadają na wyposażeniu dostateczną ilość sprzętu wspierającego, będącego zawsze w dyspozycji. Czynnikiem ten nie zmniejsza jednak w żadnym wypadku konieczności jak najściślejszego współdziałania piechoty z innymi rodzajami broni, których wsparcie jest zasadniczym warunkiem powodzenia przeciwko nowoczesnemu nieprzyjacielowi.

Taktyka piechoty wymaga wysokiego poziomu wyszkolenia i dobrej kondycji fizycznej, podczas gdy rozumnie pojęta musztra bojowa i dokładna znajomość cech charakterystycznych i możliwości sprzętu, który jest na wyposażeniu piechoty, są niezbędnymi warunkami powodzenia w działaniach, niezależnie od tego, czy prowadzone są one za dnia, czy w nocy.

120. Zwykle opanowanie i utrzymanie przyczółków po drugiej stronie przeszkód (terenowych, czy sztucznych) należy do zadań piechoty, za wyjątkiem wypadku, w którym się ma do czynienia z pospiesznie zorganizowaną obroną nieprzyjaciela. W ten sposób piechota otwiera drogi dla ruchu naprzód innych broni, biorących udział w natarciu lub wspierających je. Obejmuje to niejednokrotnie także zdobycie nieprzyjacielskich wysuniętych punktów oporu, rozmieszczonych dla osłony przeszkód broniących dostępu do wnętrza pozycji obronnej. Piechota musi zawsze wykonywać zadanie oczyszczania punktów i ośrodków oporu z nieprzyjaciela w pasie objętym natarciem, niezależnie od tego, czy korzysta ze wsparcia czołgów, czy też nie. Często także musi ona dawać ludzi dla oczyszczania przejść w polach minowych i innych przeszkodach sztucznych.

121. W odniesieniu do użycia piechoty w natarciu obowiązują następujące zasady:

a) Piechotę należy wprowadzić do natarcia w stanie wypoczętym i lekko wyposażoną. Należy obarczać spieszone oddziały jedynie bronią i wyposażeniem, które konieczne są dla wykonania natarcia i bezpośredniego usadowienia się na zdobytym przedmiocie.

b) Należy wykorzystywać w pełni teren dla ukrycia ruchów oraz dla umożliwienia broniom piechoty wykonania pełnego wsparcia ogniowego.

c) Nacierająca piechota musi zużytkować w pełni ogień wsparcia i ogień torujący, aby opanować teren i zdobywać przedmioty bezpośrednio po przeniesieniu z nich ognia dalej w głąb.

d) Trzeba wyznaczyć osobno pewne oddziały i pododdziały dla zlikwidowania tych elementów nieprzyjaciela, które zostały odcięte, lecz nie uległy zniszczeniu przez akcję oddziałów ozołowych.

e) Pododdziałów brygadowej grupy wsparcia, należy użyć w ten sposób, by w momencie krytycznym natarcia brygady mogły dać jej jak najpełniejsze wsparcie. Działka przeciwpancerne batalionu są zasadniczo przeznaczone dla własnej obrony ppanc batalionu, a ponieważ batalion otrzymać może zadanie, które spowoduje ich użycie, nie należy dział ppanc wyciągać z pasa działania batalionu. Z reguły piechota potrzebuje zaraz wsparcia dział ppanc gdy usadowia się na zdobytym przedmiocie; należy więc przesunąć je jak najwcześniej do przodu.

f) Gdy piechota naciera wspólnie z czołgami, należy oprzeć działanie na najdalej idącej współpracy, aby jedna z obu broni mogła ogniem obezwładnić tego nieprzyjaciela, którego opór przeszkadza akcji drugiej z nich.

122. Czołgi. Czołgi niezależnie od typu odgrywają dominującą rolę w natarciu, zarówno w fazie początkowej, np. w akcji przeciw pospiesznie zorganizowanej obronie, jak również w późniejszych fazach, gdy użycie ich ma zamienić osiągnięty sukces w zwycięstwo i ucieczkę nieprzyjaciela. Dzięki sile ogniowej połączonej z pancerzem oraz ~~nie~~ ruchliwości, czołgi stanowią zawsze zagrożenie i są bronią wielkiej wartości w walce przeciw nieprzyjacielowi, w obronie w każdym prawie rodzaju terenu.

123. Jednak z powodu wielkiej wartości czołgów w natarciu ważnym jest, aby ograniczenia w użyciu i wymagania ich były w pełni rozumiane. Chodzi bowiem o to, by nie stracić czołgów przez użycie do zadań, do których się one nie nadają.

Następujące uwagi mają specjalne znaczenie:

a) Czołgi wymagają odpowiednich warunków terenowych. Jakkolwiek są one w stanie przekraczać większość różnych rodzajów terenu, można nimi w sprzyjających warunkach terenowych osiągnąć o wiele lepsze wyniki, niż w warunkach złych.

b) Nie wolno wprowadzać ich do walki na kierunkach, na których przekraczać muszą stwierdzone i wykryte pola minowe, zanim nie - dokonano usunięcia min. W wypadku napotkania nieprzewidzianych pól minowych, czołgi muszą mieć w pobliżu gotowe rezerwy ludzi i materiału do usunięcia min.

c) Wsparcie ogniowe jest równie ważne dla czołgów jak i dla innych broni. Z powodu zagrożenia, istniejącego ze strony czołgów, nieprzyjaciół zwykle organizuje silną obronę przeciwpancerną, umieszczając swe działa ppanc do ognia bocznego i kryjąc je dobrze. Należy więc stosować odpowiednio zesrodkowany ogień wspierający, by działa te zmusić do milczenia.

d) W czasie samej akcji czołgi są do pewnego stopnia ślepe. Dlatego też inne bronie współdziałające z nimi lub wspierające je muszą natychmiast interweniować, gdy chodzi o zlikwidowanie oporu, który przeszkadza czołgom w ich posuwaniu się.

124. Po osiągnięciu nakazanego przedmiotu piechota musi możliwie w najkrótszym czasie obsadzić teren, który został opangowany przez czołgi. Czas, który czołgi spędzają na czekaniu w takich okolicznościach, jest dla nich specjalnie niebezpieczny. Zmniejszenie tego niebezpieczeństwa przez gatunek pancerza jest tylko częściowym rozwiązaniem sprawy, - poza tym muszą one także wykonywać teren, zajmując stanowiska półzakryte (hull-down positions).

Gdy czołgi zostaną złuzowane przez piechotę, można je niekiedy pozostawiać w pobliżu, do czasu, kiedy usadowienie się piechoty w terenie postąpi na tyle, że będzie mogła sama przeciwstawiać się przeciwnatarciu nieprzyjaciela.

125. W końcowych fazach natarcia najkorzystniej można użyć czołgów przez natarcie na skrzydła i tyły nieprzyjaciela, niszczyć dowództwa oraz kolumny nieopancerzonych pojazdów.

126. Artyleria.

Dowodzenie artylerii musi być scentralizowane, aby zapewnić sobie możliwość działania jej ogniem zesrodkowanym. Wielka giętkość ognia artylerii, sto-

sowana umiejętnie i przewidująco, stwarza możliwość działania nim zaczepnie i napastliwie, zarówno przeciw artylerii nieprzyjaciela, jak i urządzeniom obronnym lub skupieniom czołgów i odwodów. Uzyskaniu zaskoczenia sprzyjają sposoby strzelania oparte tylko na przygotowaniu ognia (bez wstrzeliwania) oraz wykonanie zesrodkowań z szeroko rozmieszczonych stanowisk.

127. Pożądane jest zawsze wczesne rozwinięcie jednostek pomiarowych, by zredukować do minimum wstrzeliwanie oraz, by umożliwić wczesne zapoczątkowanie pomiarów wzrokowych i dźwiękowych.

128. Ognie torujące i osłaniające (Covering fire). W zasadzie ognie torujące i osłaniające są ogniami obserwowanymi. W praktyce w natarciu na większą skalę ważną jest rzeczą opracowanie planu ogni według rozkładu minutowego.

Ognie torujące i osłaniające (bliskie) można wykonywać w postaci zapory ruchomej, kolejnych obezwładnień (zesrodkowań), zasłon dymnych, lub w postaci kłócenia wszystkich lub paru z wymienionych sposobów.

Czas potrzebny na opracowanie planu ogni artylerii zależy od posiadania map w dużej skali, prostoty planu działania dowódcy, warunków obserwacji, od tego, czy artyleria jest już rozwinięta, i wreszcie od żądanej dokładności ogni.

129. Zapory ruchome (Barrages). Zapora ruchoma jest najprostszą i najskuteczniejszą postacią ognia torującego w wypadkach, gdy nie posiada się dokładnych danych o ugrupowaniu i stanowiskach nieprzyjaciela. Zastosowanie zapory ruchomej daje pewność oddziałom nacierającym, iż cały teren, który mają one przebyć, jest poddany działaniu ognia. Procz skutków działania niszczącego przeciwko siłom żywym, zapora ruchoma ma poważną wartość ze względu na zadymianie terenu oraz powoduje obniżenie ducha (moralę) obrony. Natomiast zużywa ona bardzo dużo amunicji.

Plany zapór ruchomych muszą być jak najprostsze. Zawile szczegóły wykonawcze nie tylko przedłużają czas niezbędny na przygotowanie danych, ale mogą nawet zmylić własne czołgi lub piechotę, które w dużej mierze opierają swój kierunek natarcia na ruchy zapory.

130. Kolejne obezwładnienia - ześrodkowania ogniowe (concentrations). Kolejne obezwładnienia, skierowane na obrane cele lub rejony według rozkładu minutowego i o określonym czasie trwania, są skuteczniejsze i oszczędniejsze niż zapory ruchome, pod warunkiem że nieprzyjacielskie ugrupowanie zostało szczegółowo rozpoznane, lub może być ocenione z dużym stopniem dokładności.

Plan ogni artylerii musi być na tyle gętki, aby można było wykonywać niezwłocznie ogniem ześrodkowanym doraźne obezwładnienia celów przemijających.

131. Zasłony dymne (Smoke). Gdy ilość artylerii, amunicji i czas nie pozwalają na wykonanie zapory ruchomej granatami (H.E.) a ugrupowanie nieprzyjaciela nie zostało dokładnie rozpoznane, najlepszą formą wsparcia artylerii są często obezwładniania wykonane granatami i pociskami dymnymi.

Zasłon dymnych używać można dla ukrycia rzeczywistych granic pasa natarcia, lub do utworzenia sztucznej przesłony skrzydeł. Są one potrzebne w większości natarć zakrojonych na szeroką skalę: często zaś wykonane doraźnie dla wsparcia jednostek pancernych oddają duże usługi.

Stosowanie zadymiania zależy w dużej mierze od warunków atmosferycznych i terenowych. Jeżeli obydwa te czynniki nie są sprzyjające, istnieje niebezpieczeństwo oslepienia wojsk nacierających. Jeżeli jest to do przyjęcia dla piechoty, to w działaniach broni pancernej jest wręcz niebezpieczne, ponieważ zadymianie może zanieść ograniczyć obserwację, a sylwetki czołgów mogą stać się zbyt widoczne na tle dymu. Ilekroć ma się wykonać zasłony dymne, należy zawsze przewidzieć zastępczy plan wsparcia ogniowego na wypadek, gdyby warunki nagle się zmieniły, uniemożliwiając użycie dymów.

Ocenia się zgrubsza, że bateria dział 25-funtowych może w sprzyjających warunkach utworzyć skuteczną zasłonę dymną o długości 900 jardów (ok. 840 m).

Planując zasłony dymne dowódca powinien dobrze rozważyć, czy nie powierzyć lotnictwu całego tego zadania. Takie rozwiązanie nie tylko umożliwi użycie całej artylerii do zadań wykonywanych granatami, lecz może także dać znacznie lepsze wyniki.

Pocisków dymnych można używać z powodzeniem jako środków wskaźnikowych lub sygnalizacyjnych, np. dla uzgodnienia działania różnych broni, dla wskazywania rozgraniczeń pomiędzy pasami działania oddziałów itp.

132. Wsparcie czołgów. Jeżeli w natarciu prowadzą czołgi, zadaniem wsparcia artyleryjskiego jest przede wszystkim osłona czołgów przed ogniem broni przeciwpancernej. Należy jednak uwzględnić także osłonę piechoty posuwającej się za czołgami, obezwładniając pozycje nieprzyjaciela na skrzydłach i jego punkty obserwacyjne oraz zwalczając nieprzyjacielską broń maszynową, działającą z głębi pozycji obronnej.

Zazwyczaj działa przeciwpancerne obrony nie zdradzają się do ostatniej chwili; są one rozmieszczone na stanowiskach przesłoniętych od czoła. Wykrycie wszystkich stanowisk tej broni jest mało prawdopodobne, zatem pożądane jest zastosowanie zapory ruchomej. Ponieważ jednak sprzęt przeciwpancerny strzela na wprost, można go w sprzyjających warunkach unieszkodliwić samym tylko zadymieniem.

133. Zwalczanie artylerii (Counter-battery fire). Stanowi ono nieodłączną część wsparcia natarcia, a jego skuteczność zależy od pomysłowości wykonawców w zakresie przewidywania i wykonania ogni.

Ilość jednostek wyznaczonych do zwalczania artylerii jest zmienna w różnych okresach natarcia, a zależy od ilości stwierdzonych baterij nieprzyjaciela, zakresu w jakim rozpoczyna się wsparcie lotniczym, oraz od decyzji, czy w danej fazie ważniejsze jest obezwładnienie broni piechoty i przeciwpancernej, czy artylerii obrony.

Z góry opracowany plan ogni dla zwalozania artylerii nieprzyjaciela powinien przewidywać potężne uderzenia ogniem na wykryte stanowiska jego baterij. Ogień takie są znacznie skuteczniejsze wtedy, gdy zwalozanie artylerii poprzedzi się silnym ogniem skierowanym na ośrodki oporu nieprzyjaciela w tym celu, aby spowodować obsługę baterij nieprzyjacielskich do zajęcia miejsc przy sprzęcie.

Należy przewidywać i poczynić przygotowania dla zwalozania tych baterij, które zostały wykryte przez obserwację lotniczą dopiero w czasie natarcia, i to zarówno na wezwanie lotnika jak i na żądanie artylerii.

134. Wysłunęci obserwatorzy artylerii. Wysłunęci obserwatorzy artylerii towarzyszą działaniom nacierającym w swych pancernych wozach obserwacyjnych. Niektórzy oficerowie-obszawatorzy mogą kierować ogniem z samolotów artylerii.

Na wezwanie obserwatorów odpowiadać wyznaczona zawczasu pułki artylerii lub dywizjony spośród tych, które wzmacniają ogień wykonywany przez inne oddziały artylerii tak, aby oderwanie ich od działań doraźnych na żądanie tych obserwatorów nie naruszało planu ogni.

135. Przesuwanie artylerii do przodu w czasie natarcia. Sprzęt artyleryjski powinien pozostawać jak najdłużej na stanowiskach początkowych; trzeba jednak przesunąć na czas do przodu odpowiednią ilość dział dla skutecznego wsparcia natarcia ogniem obserwowanym w dalszych fazach oraz na okres wykorystania powodzenia.

136. Artyleria przeciwpancerna. Oddziały nacierające są narażone na natychmiastowe przeciwwuderzenie ozołgów w każdej fazie natarcia, szczególnie jednak w przerwach pomiędzy fazami i po osiągnięciu końcowego przedmiotu natarcia. Zadanie artylerii przeciwpancernej w natarciu polega więc na zapewnieniu ciągłego wsparcia, w czasie szturm i po szturmie, zwłaszcza na skrzydłach.

Część oddziałów artylerii przeciwpancernej należy przydzielić oddziałom ozołowym i przerzucić poprzez przeszkodę dla wsparcia pozycji na przyczółku. Zasadniczo podporządkuje się je dowódcom ozołowych brygad i używa się ich do bezpośredniego wsparcia piechoty. Można im też dawać zadania bezpośredniego towarzyszenia (szturmowe) np. niszczenia umocnień murowanych i betonowych.

137. Lekka artyleria przeciwlotnicza. Artylerii tej, dowodzonej centralnie, używa się do obrony lotnisk, rejonów stanowisk artylerii lekkiej, rejonów wyładowania oddziałów, pojazdów mechanicznych, rejonów grupowania się oraz ciałnin, prowadzących do rejonu koncentracji wojsk.

138. Można zdecentralizować część lekkiej artylerii przeciwlotniczej, przydzielając ją nacierającym wielkim jednostkom i oddziałom dla obrony plot. przejść dokonanych w przeszkodach oraz do obrony zdobytych czołowych osrodków oporu nieprzyjacielskiego systemu obronnego, bo ona przede wszystkim może być przedmiotem ataku z powietrza w fazie usadawiania się w zdobytym terenie lub w czasie przeciwnatarć ze strony nieprzyjaciela.

139. Można też używać lekkiej artylerii przeciwlotniczej do obrony przeciwpancernej, ponieważ jednak jest ona bardzo wrażliwa i trudna do ukrycia, należy jej dawać to zadanie jedynie wtedy, gdy natarcie ozołgów nieprzyjaciela ma nastąpić już chwila.

140. Strzałami dział przeciwlotniczych można wskazywać w nocy rozgraniczenia pasów działania oddziałów itp.

141. Saperzy. Saperzy wchodzi w skład grup szturmowych, mających zadanie dokonania początkowego przełamania przeszkód (przeniknięcia) oraz likwidacji punktów oporu i schronów. Inne zadania saperów polegają na ulepszaniu

stanu dróg dofrontowych, na organizowaniu zaopatrywania w wodę oraz na wykonywaniu, rozbrajaniu lub usuwaniu min i pułapek, a także na niszczeniu nieprzyjacielskich czołgów i sprzętu. Pomoc w okresie usadawiania się piechoty w terenie, po opanowaniu ośrodków oporu i budowa zapor drogowych lub innych przeszkód w przewidywaniu przeciwnatarcia, - należą też do zadań saperских.

142. Centralizacja dowodzenia oddziałami saperскими jest potrzebna dla zapewnienia współdziałania i ekonomii sił. Rzadko kiedy istniejącej przydział saperów będzie odpowiadał zapotrzebowaniu.

17. G a z .

143. Za wyjątkiem silnie umocnionych pozycji obronnych, nie stosuje się gazów bojowych inaczej, jak w charakterze czynnika obezwładniającego na skrzydłach lub daleko w tyle odcinka obrony, który stanowi przedmiot natarcia.

Skażenie terenu gazami króco-parzącymi lub innymi gazami trwałymi ograniczone jest zwykle do ośrodków oporu położonych na skrzydłach, które nie są przedmiotem natarcia; skutki natomiast gazów lotnych, zastosowanych bezpośrednio przed godziną Zero są bardzo znaczne.

144. Należy bardzo ostrożnie stosować gazy bojowe ze względu na wahania wiatru i pory. Dużo lepiej oprzeć się na innych metodach obezwładnienia nieprzyjaciela niż ryzykować opóźnienie w działaniu i stratę w ludziach, przez niewłaściwe użycie tego środka walki.

18. Przeprowadzenie natarcia.

145. Niezależnie od tego, czy natarcie skierowane jest przeciw pospiesznie nie zorganizowanej obronie, czy przeciw dobrze zorganizowanemu obszarowi

obronnemu, oprzeć się należy na prostym i giętym planie, który należy wykonywać z żelazną konsekwencją. Wielkie jednostki lub oddziały, którym przydzielone zostały ich przedmioty w ramach ogólnego planu działania, muszą przede wszystkim w jak najszybszym tempie, bez oglądania się na straty czy na powodzenie sąsiednich wielkich jednostek na obu skrzydłach.

Natarcie dzieli się zazwyczaj na cztery fazy:

- a) przygotowanie,
- b) natarcie wstępne,
- c) natarcie główne,
- d) reorganizacja (oddziałów) i wykorzystanie.

14.6. Przygotowanie. W czasie tej fazy działania należy zepchnąć czaty i czujki nieprzyjaciela, zebrać dodatkowe dane o nieprzyjacielu, skoncentrować oddziały przeznaczone do natarcia, przeprowadzić szczegółowe rozpoznanie, rozwinąć dodatkowo przydzieloną artylerię oraz rozpracować plan natarcia we wszystkich szczegółach.

Niezmiernie ważnym momentem - to przygotowanie przesunięcia wojsk nacierających na podstawy wyjściowe w sposób prosty i nie nasuwający najmniejszych wątpliwości, zwłaszcza jeśli natarcie ma się rozpocząć w porze nocnej. Im bardziej prosta jest droga dojścia z rejonów ugrupowania do podstaw wyjściowych, tym mniejsze ryzyko nieporządku oraz spóźnienia się oddziałów przy przekraczaniu linii wyjściowej o godzinie Zero. Należy dać oddziałom znaczny luz czasu, aby pokryć nieprzewidziane spóźnienia zwłaszcza gdy się układa plan połączonego działania czołgów i piechoty.

14.7. Natarcie wstępne. Często trzeba będzie zabezpieczyć sobie przyczółki po nieprzyjacielskiej stronie przeszkód przed rozpoczęciem głównego natarcia. Zdobywać je trzeba przy pomocy oddziałów szturmowych specjalnie zorganizowanych w tym celu. Oddziały te składają się zazwyczaj z piechoty i saperów, czasem także z artylerii ppanc i z czołgów. Zadanie ich polega zazwyczaj na opanowaniu pozycji o charakterze przyczółka po nieprzyjacielskiej stronie prze-

szkody, przy czym muszą przygotować lub oznaczyć mosty, lub przejścia, które umożliwią łatwe przekroczenie przeszkody przez oddziały nacierające. Oddziałom, szturmowym należy w tej fazie zapewnić maksimum wsparcia ogniowego, ponieważ obrońcy wprowadzą w tym momencie do walki każdą możliwą bronią, jaką mogą skoncentrować przeciwko miejscu, w którym przejścia zostały sforsowane lub są w trakcie forsowania. Wówczas natychmiastowe przeciwdzierzenia i przeciwnatarcia są nie do uniknięcia.

Takie "wyłamanie się" wykonuje się zwykle w nocy, pod osłoną dymów bojowych lub podczas mgły.

148. Natarcie główne. Po zapewnieniu przejść poprzez zewnętrzny system przeszkód, wprowadza się nimi do natarcia główne oddziały nacierające i wówczas rozpoczyna się walka wewnątrz pozycji obronnej.

Strefa terenu, w której nieprzyjaciół zorganizował obronę jest nazywana głęboką, z tym że jest przeplatana polami minowymi, przeszkodami lub usiana pojedynczymi minami. W takich warunkach natarcie przeprowadzić trzeba etapami, z tym że każdy z nich obejmuje wykonanie przejść przez przeszkody oraz zniszczenie punktów względnie ośrodków oporu, które zamykają do nich dojście, lub które korzystają z ochrony dostarczonej przez kolejno zorganizowane przeszkody.

Dopiero gdy opór na danym odcinku pasa obronnego został rzeczywiście przełamany, można wprowadzić do walki dywizje pancerne, które przechodzą przez przygotowane przejścia celem spełnienia swych normalnych zadań.

Główną potrzebą w tej fazie jest zapewnienie oddziałom nacierającym dostatecznego wsparcia ogniowego i współpracy saperów w zdobywaniu każdego przedmiotu i umacnianiu się na nim.

Często bardzo sytuacja staje się zagmatwana; wywołuje się np. walka wręcz w znacznym rozproszeniu, albo pewne elementy nieprzyjaciela zostały ominięte przez rzuty obojętne wojsk nacierających i następne rzuty muszą je likwidować. Na tym polega walka wewnątrz pozycji obronnej, w której wartości osobiste dowódców, inicjatywa indywidualna, odwaga i zdecydowanie, decydują o wyniku.

Właściwe użycie odwodów miejscowych oraz bezpośredni udział dowódców w kierowaniu walką, są konieczne, aby natychmiast wykorzystać osiągnięte w danym punkcie powodzenie, poprawić oddziałom nacierającym ich zadania lub dać im nowe, jeżeli potrzeba.

149. Często trzeba będzie przeprowadzić nowe oddziały lub wielkie jednostki przez nacierające oddziały czołowe. Przesunięcia tego rodzaju wymagają ścisłej współpracy pomiędzy czołowymi oddziałami względnie wielkimi jednostkami, a tymi, które mają przejść przez nie.

150. W czasie wyżej wymienionej fazy, akcja po leżą następującym prawom:

- a) ciągłość natarcia podtrzymuje się przy pomocy oddziałów czołowych bez względu na to, co się dzieje na skrzydłach lub gdzieindziej. Przenikanie i torowanie sobie drogi do naznaczonego przedmiotu musi być prowadzone bez przerwy,
- b) wszelkie powodzenie musi być natychmiast wyzyskane,
- c) elementy, które straciły łączność z oddziałami macierzystymi muszą prowadzić akcję dalej z własnej inicjatywy, działając zgodnie z ogólnym zamiarem dowódcy wyższego szczebla, który musi im być znany,
- d) należy przekazywać wiadomości regularnie i często do tyłu, by umożliwić dowódcy dysponowanie oddziałami jak najlepiej i bez opóźnienia,
- e) na wypadek przeciwnatarcia oddziały muszą utrzymać się w zdobytym terenie za wszelką cenę i podjąć natarcie na nowo, gdy tylko przeciwdziałanie nieprzyjaciela zostało złamane.

151. Usadowienie się w terenie i wykorzystanie. Usadowienie się w terenie powinno łączyć się z natychmiastową reorganizacją oddziałów; do tych czynności należy przystąpić jak tylko opanowano końcowy przedmiot wyznaczony do osiągnięcia dla wielkiej jednostki lub oddziału. Przedmiot końcowy oddziału może być pośrednim przedmiotem dla wielkiej jednostki.

152. Usadowienie się polega na zabezpieczeniu zdobytego przedmiotu przed przeciwnatarciem nieprzyjaciela i ma zapewnić jego trwałe posiadanie tak, aby mógł on stanowić podstawę działania ("pivot") do dalszego działania zaczepnego. Jest ono więc jedynie środkiem do pewnego celu, a ugrupowanie obronne wszystkich rodzajów broni należy ukończyć w jak najkrótszym czasie. Można zatrzymać wówczas część czołgów na stanowiskach półzakrytych do chwili zorganizowania dostatecznej obrony ppanc. Obserwatorzy artylerii przygotować muszą w tej fazie warunki natychmiastowego wsparcia ogniowego. Należy także zorganizować jak najprędzej odpowiedni odwód. Istniejące pola minowe nieprzyjaciela zużytkować można jako część systemu obronnego świeżo zdobytych ośrodków oporu.

153. Żołnierze mogą osiągnąć wyznaczony im przedmiot w stanie wielkiego wyczerpania, a oddziały są niekiedy pomieszczone ze sobą. Trzeba zwykle dokonać uporządkowania i przesunięć wewnętrznych oddziałów ze względu na straty w ludziach i sprzęcie. Reorganizację oddziałów i przegrupowanie - gdy jest ono potrzebne - należy przeprowadzić jak najwcześniej.

154. Wykorzystanie przeprowadza się na niższych szczeblach przy pomocy odwołów, które są w bezpośredniej dyspozycji dowódców. Dowódcy muszą się zorientować w jakich kierunkach powinno ono być wykonane. Nim usadowienie się w terenie osiągnie dostateczną siłę, należy wykorzystanie ograniczyć do wysłania patroli.

Wykorzystanie na większą skalę przeprowadza się przy pomocy specjalnych oddziałów, przeznaczonych do tego przez dowódcę wielkiej jednostki.

Wszyscy dowódcy muszą dobrze rozumieć zamiar dowódcy wyższego szczebla, aby niezależnie od treści rozkazów do wykorzystania mogli we własnym zakresie je przeprowadzić w sposób, który najbardziej pomoże do realizacji ogólnego planu działania.

155. Natarcie na doraźnie zorganizowaną pozycję obronną. Doraźnie zorganizowana nieprzyjacielska pozycja obronna zwykle nie posiada rozbudowanego szeroko systemu przeszkód. Obrona ppano nie jest jeszcze w pełni rozwinięta, a cały plan ogni obrony nie jest jeszcze należycie zmontowany.

W tego rodzaju warunkach często można opanować ostateczny przedmiot natarcia pomijając wstępną fazę opanowania przyczółka po nieprzyjacielskiej stronie przeszkody, lub nie wyznaczając pośrednich przedmiotów natarcia. Wówczas natarcie dzieli się tylko na trzy fazy, przy czym najważniejszym momentem jest szybkość planowania i wykonania, aby nieprzyjacielowi dać jak najmniej czasu na ulepszenie swego systemu obronnego.

156. Natarcie na silnie umocnioną pozycję obronną. O ile chodzi o przeprowadzenie natarcia na silnie umocnioną pozycję obronną, stosować należy te same zasady, które obowiązują przeciw umocnieniom lżejszego typu. Jedynie metody postępowania muszą być jeszcze bardziej przemyślane, a zasoby w sile żywej, sprzęcie i materiale, należy przygotować w dużo większym rozmiarze.

157. Natarcie na każdy kolejny przedmiot wymaga niekiedy specjalnego wyćwiczenia oddziałów szturmowych oraz długiego przygotowania artyleryjskiego i bombardowania z powietrza. Często należy przygotować i wykonać szczegółowy plan czynności dotyczących usadowienia się w zdobytym terenie wraz z umocnieniem odnośnego przedmiotu, który został opanowany, zanim jest się w stanie przystąpić do natarcia na następny z kolei przedmiot.

Z drugiej jednak strony należy pamiętać, że jakkolwiek działanie opiera się na planie szczegółowo opracowanym, powinno być nacechowane tymi samymi zasadami szybkości, uporu i odwagi, których wymaga się od oddziałów szturmowych w natarciu na doraźnie zorganizowaną pozycję obronną.

158. Natarcie nocne. W natarciu nocnym obowiązują następujące zasady:

a) Plan natarcia musi być prosty. Nie można narzucać oddziałom skomplikowanych zmian kierunku, luzowania i wzajemnego wymijania się oddziałów.

- b) Przedmioty do zdobycia muszą być ograniczone i jasno określone.
- d) Dowódcy na niższych szczeblach przeprowadzić muszą rozpoznanie terenu co najmniej do podstawy wyjściowej, chyba że teren jest dobrze znany oddziałom lub też otrzymały one dostateczną ilość map w dużej skali.
- d) Należy bardzo szczegółowo opracować plan działania, co nie powinno wpływać ujemnie na jego prostotę i na prostotę rozkazów. Przed natarciem, nocą i na większą skalę należy przeznaczyć dostateczną ilość czasu na przeciwieństwo tego działania.
- e) Należy działania dobrze zgrać w czasie, aby oddziały miały dość czasu na mocne usadowienie się na zdobytych przedmiotach, zanim nadejdzie świt.

Zasady obowiązujące w połączonym natarciu czołgów i piechoty:

- f) Oś działania czołgów musi być wolna od przeszkód ppanc.
- g) Oddziały czołgów posuwać się muszą w szykach zwartych, a tempo ich ma być dostosowane do tempa piechoty.
- h) Należy wykorzystać ogień torujący artylerii i bezpośrednie wsparcie lotnicze dla zagłuszania łoskotu czołgów. Zapora ruchoma służy także na to, by czołgi utrzymały właściwy kierunek.
- i) Czołgi stosować muszą tylne światła, przy czym trzeba zorganizować sygnalizację świetlną pomiędzy czołgami i towarzyszącą piechotą.
- k) Większość czołgów może opuścić osiągnięty przedmiot natarcia dopiero za dnia.

159. Ogień artylerii można wykorzystać dla wskazywania wyznaczonych przedmiotów natarcia, a stosując pociski smugowe można wyznaczyć oś i skrzydła natarcia.

ROZDZIAŁ D.

POŚCIG.

19. Zasady ogólne.

160. Zadanie pościgu to ostateczne zniszczenie sił nieprzyjaciela. Wiele zagadnień pościgu ma duże podobieństwo do fazy zbliżania, lecz ze względu na zmniejszenie się siły nieprzyjaciela i na obniżenie się jego ducha bojowego, podejmować można większe ryzyko. Oddziałami prowadzącymi pościg należy dowodzić śmiało, ponieważ zagrożenie wynikające z możliwych przeciwnatarć nieprzyjaciela jest znacznie mniejsze jak w fazie zbliżenia.

161. Prawdopodobnie i nieprzyjacielskie siły powietrzne ulegną znacznemu osłabieniu, a jego obrona przeciwlotnicza będzie dezorganizowana. Wysiłki własnego lotnictwa, które współdziała w pościgu mogą być wówczas w pełni wykorzystywane bez narażenia się na wielkie straty. W tej właśnie fazie skuteczność i ciągłość wsparcia lotniczego może odwrót nieprzyjaciela zamienić w ucieczkę. Należy jednak z dużą ostrożnością określać linie bombardowania z powietrza.

162. Część sił, która została początkowo rzucona do pościgu, zazwyczaj już była użyta do natarcia. Stąd wynika, że przynajmniej pewna część wojsk biorących udział w pościgu będzie przemęczona. Dlatego oddziały będą musiały przezwyciężyć pewne reakcje natury psychologicznej po dokonaniu natarcia, które zostało uwieńczone powodzeniem. Istnieje wówczas tendencja do pewnego stopnia dezorganizacji i trzeba będzie przystąpić do uporządkowania i uchwycenia oddziałów w ręce.

Jedynym z pierwszych obowiązków dowódców wszystkich szczebli jest przezwyciężenie po natarciu wszelkich reakcji fizycznych lub psychicznych wśród wojska. Własnym przykładem, energią, uporem i odwagą muszą narzucić zrozumienie konieczności palącej potrzeby dalszego wysiłku.

163. Na plan pościgu wpływają następujące czynniki:

a) Szybkie opanowanie i zużytkowanie wysuniętych lotnisk względnie lądowisk, które jest konieczne potrzebne, by móc utrzymać ciągłość pełnego zaczepnego działania sił powietrznych.

b) Styczność z wycofującym się nieprzyjacielem, musi być utrzymana przez bezpośredni pościg.

c) Najpewniejszy sposób zatrzymania nieprzyjaciela i zmuszenia go do przyjęcia walki polega na opóźnianiu jego odwrotu, przecinając mu linie komunikacyjne i opanowując ciążyny na jego tyłach. Należy wykorzystać wówczas w pełni wojska powietrzne.

d) Oddziałom szybkim, użytym do pościgu po osi równoległej lub pośredniej, należy zapewnić pełną samowystarczalność na przeciąg paru dni.

20. Prowadzenie pościgu.

164. Osiągnięcie powodzenia w pościgu zależy w dużej mierze od początkowego ugrupowania, od zdecydowania i uporu z jakim wojsko prze naprzód do ostatecznych granic wytrzymałości ludzkiej, od zdolności służb w zaopatrywaniu oddziałów czołowych oraz od szybkości, z jaką saperzy są w stanie usuwać miny, naprawiać zniszczenia i budować mosty.

Tak w pościgu jak w zbliżaniu nie opłaca się wprowadzać do walki oddziałów szybkich lub używać wojsk powietrznych bez skoordynowanego planu działania. Centralizacja dowodzenia jest wówczas koniecznością.

165. Pościg bezpośredni i pościg równoległy. Pościg bezpośredni przeprowadza się na szerokim froncie, aby oskrzydlić szybko nieprzyjaciela lub wyminąć go, pozostawiając na później jego ostateczną likwidację w wypadku, gdyby się zatrzymał w jakimś określonym miejscu.

Charakter terenu oraz ilość broni ppanc, którą nieprzyjaciel jeszcze dysponuje, wpływają na skład sił, którym się powierza prowadzenie pościgu na osi równoległej. Dla takiego zadania najlepiej użyć wielkiej jednostki pancernej.

166. Saperzy. Zazwyczaj istnieją w czasie pościgu wielkie trudności w dziedzinie działu saperskiego, które wynikają ze zniszczeń na szerokiej skale oraz z użycia wielkich ilości min i pułapek.

Czołowym wielkim jednostkom przydzielić trzeba dodatkowo saperów, aby dać im możliwość szybkiego ruchu naprzód.

167. Zasadniczą rzeczą jest, aby saperskie patrole rozpoznawcze posuwały się daleko na przódzie i aby istniała centralizacja dowodzenia w dysponowaniu środkami przeprawowymi i środkami służącymi do naprawy dróg. Oddziały mostowe i "buldozery" muszą się znajdować w czołowych rzutach ogólnego ugrupowania marszowego.

Zwykle trzeba zdecentralizować pewną część sprzętu przeprawowego, przydzielając go niższemu szczeblowi dowodzenia. Odnosi się to szczególnie do wielkich jednostek, które prowadzą pościg równoległy. Często jednak przy pomocy dobrze ułożonego planu rozpoznania lotniczego da się przewidzieć większe zapotrzebowania sprzętu przeprawowego.

168. Wojska powietrzne. Nieocenionym jest przydział wojsk powietrznych, szczególnie wówczas, gdy użycie ich skoordynować można z zadaniem wielkich jednostek, prowadzących pościg równoległy.

Użyć ich można dla przeprowadzenia zniszczeń, dla opanowania wysuniętych lądowisk lub innych ważnych rejonów położonych daleko w przodzie własnych rzutów czołowych, oraz ogólnie dla przerywania nieprzyjacielskich komunikacji.

21. Dział kwatermistrzowski.

169. Przewóz. Utrzymanie ciągłości w prowadzeniu skutecznego pociągu polega w dużej mierze na możliwości dostarczenia oddziałom potrzebnych im środków przewozowych. Odnosi się to szczególnie do tych wielkich jednostek, które mieć muszą pełną samowystarczalność na przeciąg paru dni. Dowódcy wyższego szczebla muszą, dla zgromadzenia potrzebnych środków przewozowych, okazać się bezwzględni w ograniczaniu wszelkiego przydziału środków przewozowych na rzecz oddziałów i jednostek, który nie jest zupełnie niezbędny.

Każdy pojazd musi być w pełni wykorzystany, a zdobyte środki przewozowe należy zebrać i zorganizować w jednostki w jak najszybszym tempie.

170. Wykorzystanie lotnictwa dla przewozu ludzi lub materiałów może się bardziej jeszcze przydać w pociągu jak w okresie zbliżania.

171. Zaopatrzenie. Należy tworzyć wysunięte rejonu służb dla podtrzymywania tempa ruchu naprzód i dla skrócenia w miarę możliwości drogi powrotu środków przewozowych, zaopatrujących wielkie jednostki.

172. Należy wyznaczyć specjalne zespoły kwatermistrzowskie dla przejmowania zdobytych w dobrym stanie zapasów zaopatrzenia, przy czym należy wydać oddziałom czołowym odpowiednie rozkazy, by meldowały miejsca składów ze specjalnym uwzględnieniem materiałów pędnych, wody, żywności i środków sanitarnych.

173. Zbiórka zużytego sprzętu. Zadanie jednostek zbiórki zużytego sprzętu (Salvage) polega na zbieraniu i naprawie uszkodzonych pojazdów i sprzętu. Pewne rodzaje sprzętu będą bardziej potrzebne oddziałom dla utrzymania ciągłości szybkiego pociągu; stąd wynika, że rozkazy wydane jednostkom zbiórki ze psutego sprzętu zawierać muszą listę pierwszeństwa, co do kolejności ich pracy.

174. Administrowanie zajęтым terenem. Często potrzeba wprowadzić osobną organizację administracyjną dla sprostania wymogom administracji ogólnej, nim będzie można zaprowadzić bardziej stały system rządzenia.

22. łączność.

175. Ogólnie te same zasady, które odnoszą się do organizacji łączności w fazie zbliżenia, stosuje się także do pościgu.

176. Ze względu na wielkie możliwości dobrze kierowanego wsparcia lotniczego należy starannie rozdzielić czuлки lotnicze oraz zapewnić naziemne środki łączności z lotnictwem. Zagadnienie to ma ogromne znaczenie.

177. Im szybciej nieprzyjaciel się wycofuje, tym więcej powodzenie pościgu zależy od dobrego funkcjonowania służb dla podtrzymania szybkości posuwania się naprzód. Nie wolno więc narazić działu kwatermistrzowskiego na złe funkcjonowanie z powodu braku odpowiednich środków łączności.

178. Należy bardzo ściśle kierować użyciem radia w pościgu równoległym. W braku tego nieprzyjaciel może zostać ostrzeżony o niebezpieczeństwie, co mu umożliwi naprawienie położenia i wycofanie się w porządku, zapobiegając klęsce.

ROZDZIAŁ E

DOWODZENIE I KONTROLA

23. Zasady ogólne.

179. Nie ma dowódcy, który by mógł kierować działaniami wojennymi bez ciągłego przypływu wiarygodnych wiadomości. Dowódcy wyższych szczebli polegać muszą na meldunkach i na ocenach sytuacji, które otrzymują od podwładnych, na wynikach służby podsłuchowej, na taktycznym rozpoznaniu lotniczym oraz na meldunkach oficerów łącznikowych. Na szczeblu dywizji i brygady, dowódcy opierają się w dużym stopniu na meldunkach otrzymywanych od elementów ozołowych.

180. Gdy charakter działań wojennych jest płynny i ruchowy, dowódca, na którym spoczywa odpowiedzialność za taktyczny wynik bitwy - a którym jest zazwyczaj dowódca korpusu lub dywizji - podejmować musi szybko decyzję, aby we właściwych chwilach wpływać na szybko zmieniający się tok bitwy. Choćby wiadomości były niewiadomo jak wyczerpujące, a plan możliwie najdoskonalszy, przewidzieć rozwoju wypadków nie jest się w stanie, gdyż spotkać się można z niespodziewanym powodzeniem lub odkryć wiele słabości u nieprzyjaciela. Poza natarciem na słabo zorganizowaną pozycję obronną, w którym można jednym działaniem uchwycić ostateczny przedmiot natarcia, każdy plan działania zaczepnego może wymagać doraźnych dostosowań go do toku walki celem wykorzystania naskuwających się możliwości, korzystnych dla realizacji naczelnego zadania; brak takich doraźnych dostosowań może zmusić dowódcę niższego do tworzenia własnych nowych planów.

181. W działaniach zaczepnych dowódcy muszą więc wysunąć się dobrze naprzód. Ważną cechą dowódcy wyższego szczebla to owa zdolność do trafnej oceny,

która mu daje możność przewidzenia w zaczepnej bitwie krytycznego momentu oraz znalezienia się we właściwym miejscu i czasie dla powzięcia natychmiast decyzji wówczas, gdy czynnikiem decydującym jest szybkość i uchwycenie w porę nadarzającej się sposobności. Tak więc na szczęblu korpusu jak i na szczęblu wyższym, dowódcy staną w obliczu konieczności utworzenia sobie ściśłego sztabu, taktycznego, wysuniętego dobrze w przód w stosunku do kwatery głównej, by móc kierować tokiem bitwy.

182. Nie można w pełni wyciągnąć korzyści z nadarzających się sposobności dla zwiększenia własnego powodzenia, jeżeli działania wszystkich broni i służb nie są zgrane w jedną całość.

Stąd wniosek, że w każdej fazie zaczepnego działania kierowanie całością działania wykonywane być musi na możliwie najwyższym szczęblu.

24. Dowódca wyższego szczębla.

183. Dowódca kierujący działaniami zaczepnymi posiada jeden ostateczny cel - zmuszenie sił nieprzyjaciela do zaprzestania oporu. Celem przyspieszenia realizacji tego celu musi zmierzać do sparaliżowania jak najwcześniej środków dowodzenia po stronie nieprzyjaciela i jego systemu komunikacyjnego, stwarzając sobie warunki dla zniszczenia armii nieprzyjaciela lub zmuszenia jej poszczególnych części do kapitulacji.

184. Przed rozpoczęciem działania musi on zdawać sobie jasno sprawę ze sposobu, jakim zamierza je przeprowadzić; zamiar jego musi być przedstawiony jasno wszystkim podwładnym dowódcom.

Gdy powzięta została już decyzja w odniesieniu do metody działania, musi on bez przerwy zmierzać do swego celu. Wiele czynników wpływać może nań z zewnątrz, podsuwając mu inne rozwiązania, a rozwój wypadków może zachwiać w nim wiarę we własny plan oraz własne zdolności jasnego przewidywania. Pomimo wszystko musi on mieć pełne zaufanie do swego planu i do siebie samego. Musi on narzucić nieprzyjacielowi swoją wolę. Aby dokonać tego musi on z reguły dyspo-

nować pewnymi siłami, znajdującymi się w gotowości do utrzymania ciągłości działania, zgodnie z wymogami położenia i warunkami czasu. Należy pamiętać, że uparte trwanie przy swej woli stwarza konieczność częstych przegrupowań.

185. Każdą decyzję podejmować należy mając na względzie początkowy zasadniczy cel działania. Dowódca, który rozpoczynając działanie zaczepne uchwycił inicjatywę w swoje ręce, nie wolno jej stracić. O ile nieprzyjaciół przejmie inicjatywę, należy mu ją wydrzeć jak najwcześniej.

Niezdecydowanie i wahanie się są zgubne. Dowódca musi być twardy i zdecydowany, by narzucić swą wolę przeciwnikowi. Cechy te łączyć trzeba z uświadomieniem każdemu żołnierzowi od oficera do szeregowca, jaki wpływ mają ich indywidualne czyny na tok całej bitwy. Wszystko to umożliwi rozwinięcie pełnej potęgi bojowej armii w takich rozmiarach, które przesądzą o ostatecznym zwycięstwie.

C Z E S C II.

DYWIZJA PANCERNA.

R O Z D Z I A Ł F.

ROZWAŻANIA I ZASADY UŻYCIA.

25. Zasady ogólne.

186. Dywizja pancerna - to wielka jednostka o znacznej sile uderzeniowej, zorganizowana przede wszystkim pod kątem widzenia szybkości ruchu, na znacznych przestrzeniach i działania zaczepnego.

Dywizja pancerna wyposażona jest w ozołgi o stosunkowo lekkim pancerniu, przy czym posiada duży przydział pojazdów zupełnie nieopancerzonych. Stąd wynika, że dywizji pancernej nie należy używać dla przełamywania nieprzyjaciela.

skiej linii obronnej, lecz raczej dla wykorzystania powodzenia.

Bron pancerna przedstawia dużą groźbę dla przeciwnika. Każde działanie broni pancernej nacierającego nieuchronnie wpływa na użycie broni pancernej przez obronę. Trzeba więc przede wszystkim dążyć do obezwładnienia czołgów obrony, aby własnemu głównemu natarciu dać jak największe szanse powodzenia.

187. Szybkość. Szybkość stanowi najważniejszą zaletę dywizji pancernej. Tylko przez szybkie decyzje dowódców i szybkie ruchy wszystkich części składowych dywizji, uzyskać można zaskoczenie i działać w sposób najbardziej skuteczny.

188. Mylenie nieprzyjaciela przy pomocy radia może być szczególnie skuteczne, gdy się je stosuje na szczeblu dywizji pancernej. Cel takiej akcji polega zawsze na tym, by przekonać nieprzyjaciela, że czołgi nie wykonają nic takiego, czego by on się nie spodziewał. Najlepiej osiąga się ten cel pozwalając na normalne funkcjonowanie korespondencji radiowej. Zupełna cisza radiowa da nieprzyjacielowi natychmiast powód do podejrzeń i spowoduje pewien stan pogotowia. W odniesieniu do oddziałów własnych wpływa ona nawet hamując na posuwanie się do przodu z powodu braku normalnego środka łączności i dowodzenia.

189. Wiadomości. Ciągłość i wiarygodność wiadomości jest zasadniczym warunkiem szybkości działania. Osiąga się to przez meldunki z rozpoznania lotniczego, meldunki z oddziałów samochodów pancernych, które działają przed dywizją oraz z oddziału rozpoznawczego samej dywizji pancernej.

190. Teren. Teren jest głównym czynnikiem, który wpływa na wszystkie działania dywizji pancernej. To samo odnosi się do przeszkód wodnych.

Nieopancerzone pojazdy mechaniczne na kołach związane są z drogami, a zdolność czołgów do posuwania się w terenie otwartym jest ograniczona. Szybkość więc zależy w dużej mierze od dogodnych warunków.

191. Niezależnie od zadania lub roli dywizji - pierwszy etap do osiągnięcia powodzenia niemal niezmiennie polega na wykonaniu pewnych ruchów, które nieprzyjaciela zmuszają do takich posunięć, jakich się właśnie od niego żąda. Poruszenia te mogą np. zagrozić rejonom o tak wielkim znaczeniu taktycznym, że nieprzyjaciel użyje swych czołgów dla ich obrony, albo uchwycić i rozwinąć się do bitwy w terenie tego rodzaju, by nieprzyjacielską broń pancerną zmusić do natarcia dla odzyskania go. Niejednokrotnie pewne posunięcie ma na celu odciągnięcie i zatrzymanie nieprzyjacielskich czołgów zdala od głównego pola bitwy. O ile zadanie dywizji pancernej polega na zniszczeniu nieopancerzonych wielkich jednostek, sztabów lub oddziałów na postoju - musi ona wpierw opanować mocną bazę wypadową w terenie ważnym z punktu widzenia taktycznego, z której może działać oraz w oparciu o którą może się następnie zreorganizować.

Opanowanie ważnych, z punktu widzenia taktycznego, połączy terenu nie jest celem samo w sobie, lecz służy do utrzymania inicjatywy w rękę i do tego, by nie dopuścić nieprzyjaciela do przejęcia jej.

192. Ruch nocny. Prawdopodobnie we wszystkich fazach działania zaczepnego większe przesunięcia odbywać się będą w porze nocnej.

Koncentrację sił przed natarciem powinno się z reguły ukończyć przed świtem, zaś manewry oskrzydlające, tak w czasie natarcia na większą skalę, jak w czasie pościgu, należy wykonać pod przykryciem ciemności. Gdy tylko to jest możliwe, należy przeprowadzić dokładne rozpoznanie przed nocnym przesunięciem wojsk. Ruch nocny męczy dowódców i oddziały, przy czym pokryta odległość jest niewielka. Należy rozważyć, czy marsz nocny jest w ogóle celowy i czy pojazdy mają używać w nocy świateł czy też nie.

26. Oddział rozpoznawczy dywizji pancernej.

193. Główne zadanie oddziału rozpoznawczego polega na uzupełnieniu wiadomości z rozpoznania dalekiego (operacyjnego) i średniego (taktycznego) przez rozpoznanie bliskie (bojowe). Rozpoznanie bliskie jest specjalnie przydatne przed natarciem i dla spełnienia tego celu dobrze jest przydzielić pododdziały tego oddziału do brygady czołowej.

Często oddział rozpoznawczy zostanie włączony do straży przedniej dywizji, trzeba jednak zatrzymać sobie dostateczną ilość środków,+) dla przeprowadzenia pełnego rozpoznania bojowego przed wejściem dywizji do walki.

27. Brygada pancerne.

194. Siła dywizji pancernej polega na użyciu brygady pancernej w całości i w szyku skoncentrowanym, przy wsparciu tej akcji pozostałymi częściami składowymi dywizji. Brygady pancernej nie wolno używać w natarciu "dawkami", tworząc z niej grupy pułkowe w połączeniu z innymi bronią. Trzeba natomiast dać jej maksimum bezpośredniego wsparcia przy pomocy wszystkich środków, którymi dysponuje dywizja, oraz lotnictwa, niezależnie od tego, czy jest ono dowodzone ze szczebla armii, korpusu czy samej dywizji.

195. Choć zbliżanie z przyczyn taktycznych może być przeprowadzone na szerokim froncie - brygada pancerne musi zawsze nacierać na wąskim odcinku, chyba że opór jest szczególnie słaby, albo że istnieją wyjątkowo pomyslnie warunki dla manewru.

196. Baon zmot. piechoty (dragonów) brygady pancernej musi zawsze współpracować jak najściślej z pułkami pancernymi, przy czym nie powinno się używać go uprzednio do żadnego innego zadania, które mogłoby obniżyć stopień

+) Uwaga CKR: Obecnie sam. panc. w pułku rozpozn. dyw. panc. zastąpiono czołgami szybkimi.

zdolności baczni do wykonywania tej współpracy.

28. Brygada piechoty (strzelców).

197. Zadania brygady piechoty mogą polegać na:

- a) Oczyszczaniu i osłonięciu osi posuwania się brygady pancernej w terenie pokrytym lub trudnym.
- b) Stworzeniu "pivot" lub killau "pivots", które stanowią będą podstawę działania dla brygady pancernej.
- c) Oczyszczeniu i utrzymaniu terenu zdobytego przez brygadę pancerną.
- d) Prowadzeniu nadal działania zaczepnego po zakończeniu akcji broni pancernej.
- e) Nacieraniu na pozycje dozaśnie zorganizowane i osłonięte przez przeszkody.
- f) Nękanii nieprzyjaciela w jego rejonach postoju oraz jego systemu komunikacyjnego, zwłaszcza nocą.
- g) Obronie skrzydła.

198. Brygada piechoty jest jednostką niezmiernie łatwo narażoną na straty w czasie przewozu na samochodach ciężar., lecz jej szybkość na drodze jest większa jak brygady pancernej. Piechota tej brygady musi być specjalnie zaprawiona do szybkiego marszu pieszego.

29. Dział kwatermistrzowski.

199. Kierowanie działem kwatermistrzowskim musi być scentralizowane w dużym stopniu, lecz mogą powstać okoliczności, w których część lub całość rzutów zaopatrywania brygad będzie musiała posuwać się w ramach i pod dowództwem samych brygad dla zapewnienia im koniecznego dopływu zaopatrzenia we właściwym czasie. Okoliczności takie mają częste miejsce w fazie zbliżania lub pościgu.

30. Wnioski końcowe.

200. Dla streszczenia przytoczonych wyżej rozważań można ustalić następujące zasady przewodnie użycia dywizji pancerniej:

a) Dywizja działaa musi zawsze jako jedno niepodzielne narzędzie boju, którego nie powinno się używać częściami.

b) Brygady pancernej używa się w skoncentrowanej masie.

c) Natarcie jednej i drugiej brygady trzeba przeprowadzić na wąskim froncie i wesprzeć je całą potęgą siły ogniowej, jaką dywizja może zapewnić.

d) Natarcie należy rozpocząć z dogodnego terenu, mocno obsadzonego przez piechotę, artylerię, działa ppanc, i zapewniającego dobre warunki obserwacji. Takie cechy powinny znamionować dobry "pivot", który ma zapewniać brygadzie pancernej wsparcie i osłonę.

R O Z D Z I A Ć G.

ZBLIŻANIE.

31. Zasady ogólne.

201. W czasie zbliżania główne zagadnienie na szczeblu taktycznym polega na tym, by dywizja pancerna nie została wciągnięta w walkę lub zaangażowana do poważnej bitwy "na raty" i bez jasno określonego planu działania.

Dywizja musi zawsze być ugrupowana w ten sposób, by mogła szybko przystąpić do działania na zasadzie skoordynowanego planu oraz by była w stanie z minimalnym zmniejszeniem przyjąć ugrupowanie bojowe.

32. Rozpoznanie.

202. Rozpoznanie z powietrza przeprowadzane jest zazwyczaj przez jeden lub dwa dywizjony lotnictwa rozpoznawczego, które działają pod rozkazami korpusu lub armii. Dywizje muszą stale informować korpus o tym, jakich potrzebuje wiadomości i należy je zawiadomić, jakich wiadomości nie jest się w stanie im dostarczyć. Ważnym momentem jest szybkie przekazywanie dywizjom wyników rozpoznania. W pewnych okolicznościach - szczególnie gdy przewaga w powietrzu jest zapewniona, lub gdy dywizja pancerna działa w znacznej odległości od pozostałych sił korpusu - dywizjon rozpoznania lotniczego może pracować bezpośrednio pod rozkazami dywizji.

203. Rozpoznanie średnie (taktyczne) zapewnione jest zazwyczaj ze szczebla korpusu - a przeprowadza je pułk samochodów pancernych. Pułk samochodów pancernych jest oddziałem o pojazdach kołowych i działanie jego ograniczone jest przede wszystkim do dróg. Nie jest on w stanie prowadzić szczełowego rozpoznania, lecz daje tylko ogólny obraz zamiarów i poruszeń nieprzyjaciela.

204. Rozpoznanie bliskie (bojowe) tak na czole jak na skrzydłach dywizji pancernej prowadzi pułk rozpoznawczy. Jednostka ta może zdobywać walkę szczegółowe wiadomości, by uzupełnić obraz dany dowódcy dywizji przez dział informacyjno-wywiadowczy sztabu. Jednostka ta przekazywać może do tyłu wszystkie wiadomości natury topograficznej - specjalnie zaś dane dotyczące dróg biegnących ku przodowi. Dowódcy pułku należy przydzielić patrol saperski do pomocy w spełnianiu tego zadania.

33. Drogi.

205. Tak dla zmniejszenia długości dywizji pancernej, jak i dla zwiększenia szans znalezienia osi posuwania się wolnych od przeszkód, należy ruch

przeprowadzać na szerokim froncie, używając do tego wszystkich możliwych dróg.

Gdy ruch naprzód ograniczony jest do dróg - ograniczone możliwości rozpoznawania uniemożliwiają posuwanie się po większej ilości dróg niż cztery, przy czym nie powinny one obejmować szerszego frontu niż 10 - 12 mil (16 - 19 km). Posuwanie się na szerszym froncie daje zbyt wielkie rozproszenie sił, przy czym trudno wówczas dokonać szybko koncentracji dla stoczenia walki. Niezbędnym jest mieć do dyspozycji co najmniej dwie drogi.

206. Teren pokryty powiększa opóźnienia wynikające z przeszkód naturalnych i niszczeń. Trzeba sumiennie przystąpić do wyboru dróg, by zaoszczędzić ograniczone zasoby sprzętu mostowego i środków przewozowych.

3. Straż przednia.

207. Można użyć pułku rozpoznawczego dywizji pancernej w charakterze jądra straży przedniej lub oddziałów zmotoryzowanych, które wchodzi w jej skład. Należy jednak pamiętać o tym, by zarezerwować dostateczną ilość pododdziałów dla przeprowadzenia rozpoznania bojowego, na rzecz brygady pancernej, przed jej wejściem do walki. Oddział rozpoznawczy trzeba niekiedy wzmocnić całym batalionem piechoty oraz pułkiem artylerii lekkiej. Zasadniczo przydzielą się także saperów.

208. W pewnych okolicznościach straż przednią, która ubezpiecza posuwanie się dywizji pancernej, dowodzić może dowódca oddziału rozpoznawczego z tym, że działania jej kierowanie jest ze szczybla dywizji. W innych okolicznościach lepiej stworzyć osobne straże przednie na każdej osi posuwania się.

35. Porządek marszu sił głównych.

209. W zbliżaniu stosować można trojaki sposób posuwania się sił głównych dywizji:

- a) brygadę pancerną na czele,
- b) brygadę piechoty na czele,
- c) obiema brygadami posuwającymi się po równoległych osiach.

210. W terenie otwartym, gdy drogi nie przechodzą przez ciężniny, ruch naprzód prowadzić powinna brygada pancerna, posuwając się bezpośrednio za elementami rozpoznawczymi. Takie ugrupowanie zapewnia szybkie tempo marszu, ponieważ brygada może manewrować poza drogami i likwidować lżejszy opór nieprzyjaciela w miarę, jak go napotyka; poza tym dowódca dywizji ma ją pod ręką na czele dywizji na wypadek zagrożenia ze strony oddziałów pancernych nieprzyjaciela.

W terenie pokrytym, albo wówczas gdy manewrowanie po bokach drogi jest dla broni pancernej uciążliwe, na czele posuwać się będzie brygada piechoty.

Gdy posiada się wiadomości, że nieprzyjacielska broń pancerna znajduje się tylko na jednym ze skrzydeł, dobrze jest zorganizować marsz obydwu brygad na dwóch osiach równoległych z tym, że brygada pancerna posuwa się na oś zagrożonej.

211. W czasie marszu zbliżania może zajść konieczność nakazania przejścia jednej brygady poprzez drugą. Należy wówczas sumiennie przygotować sposób postępowania i dobrze zorganizować regulację ruchu, aby zapewnić wykonanie takiego zarządzenia w jak najkrótszym czasie.

36. Prowadzenie zbliżania i kontrola nad nim.

212. Zbliżanie dywizji pancernej powinno się wykonywać w oparciu o następujące zasady:

- a) obie brygady nie powinny nigdy oddalać się od siebie ponad odległość

umożliwiająca szybkie wzajemne wsparcie.

b) Brygada piechoty jest jednostką bardzo wrażliwą w czasie marszu - a obie brygady muszą opanować w jak najdoskonalszy sposób metodę boju, zgodnie z którą zajęłyby tymczasowe stanowiska obronne, z jak najmniejszym opóźnieniem, w razie nagłego natarcia przeważających sił pancernych nieprzyjaciela.

c) Dowódcy wszystkich szczebli muszą być wysunięci do przodu. Dobrze jest jeżeli dowódcy straży przednich obu brygad i dowódca dywizji są w stanie posuwać się po tej samej osi - gdyż ułatwia to znacznie funkcjonowanie łączności.

d) Zasadniczą rzeczą jest ścisłe przestrzeganie zarządzeń dotyczących użycia radia.

R O Z D Z I A Ą H

NATARCIE I POSCIG

37. Przygotowanie natarcia.

213. Dywizja pancerna, z powodu swej wielkiej ruchliwości, może nawiązywać i zrywać styczność z nieprzyjacielem łatwiej niż jakakolwiek inna wielka jednostka. Niemniej właściwe zajęcie stanowiska wyjściowego i właściwe ugrupowanie są zasadniczymi czynnikami przed akcją na wielką skalę. Siły nieprzyjacielskie mogą być też pancerne i równie ruchliwe, wobec czego każdy błąd zrobiony na początku będzie trudny do naprawienia.

214. Gdy opór nieprzyjaciela jest słaby, lub gdy teren daje szczególnie dobre warunki manewru, można będzie wprowadzić brygadę pancerną do walki bezpośrednio z jej ugrupowania stosowanego w marszu zbliżania. Częściej trzo-

ba będzie wstrzymać posuwanie się, skoncentrować siły i zmontować skoordynowane natarcie na podstawie ostatnich wiadomości, którymi się dysponuje.

Jeżeli w tej fazie nie ma należytego dowodzenia, wydarzyć się może, iż dywizja pancerna wchodzić będzie do boju "na raty", zamiast wejść do niego jako całość na zasadzie planu dowódcy dywizji, opartego na współdziałaniu pomiędzy bronią.

215. Brygada pancerna wyrusza na ogół do natarcia z silnie obsadzonego "pivot", który powinien być zajęty w bardzo szybkim tempie. "Pivot" należy mocno trzymać według normalnych zasad obrony. Początkowo stosować trzeba duży stopień decentralizacji, a faza skoordynowania wysiłków nastąpić musi dopiero później. Ważną rzeczą jest zapewnienie artylerii lądowej dogodnych stanowisk, ubezpieczonych przez piechotę.

216. Ponieważ powodzenie dywizji pancernej zależy przede wszystkim od taktyki wykorzystania, trzeba posiadać bardzo szczegółowe wiadomości o ugrupowaniu nieprzyjaciela, a przede wszystkim o rozmieszczeniu jego dział ppanc i min, ponieważ są to główne niebezpieczeństwa, których brygada pancerna musi się wystrzegać. Użycie czołgów do szczegółowego rozpoznania zmusi nieprzyjacielskie działa ppanc do otwarcia ognia i w ten sposób wykryje się ich stanowiska.

38. Natarcie.

217. Front natarcia. Ważną rzeczą jest, by natarcie przeprowadzone zostało na wąskim froncie w oparciu o maksymalne wsparcie, na jakie stać dywizję, ohyba że wiadomo na pewno, iż opór nieprzyjaciela będzie słaby lub może być wymanewrowany bez montowania bezpośredniego natarcia. Dywizja pancerna naciera często na froncie nieprzekraczającym 1000 jardów (920 m).

218. Sposób działania. W zasadzie sposób natarcia dywizji pancernej nie różni się od tego, który stosują inne typy dywizyj. Przeciętą szybkość poruszania się jest jednakowoż większa, zaś ilość pośrednich przedmiotów do osiągnięcia jest najczęściej mniejsza i są one położone na większych odległościach od siebie. Niemniej, ponieważ czołgi normalnie nie strzelają w czasie ruchu, walki ogniowe broni pancernej mogą trwać bardzo długo, z tym, że w okresie tym nie ma ruchu.

219. Działanie z brygadą pancerną na czele. Każdy przedmiot wyznaczony dywizji musi być opanowany przez brygadę pancerną, która korzysta z bezpośredniego wsparcia batalionu zmot. piechoty (dragonów), dział ppano samobieżnych (self-propelled) i saperów. Oddziały te muszą utworzyć nowy wysunięty "pivot", gdy tylko taki przedmiot jest już opanowany.

Wówczas oddziały brygady piechoty wraz z artylerią ppano i z saperami wysuwają się natychmiast do przodu. Mogą one się przydać dla wsparcia brygady pancernej w jej natarciu na następny przedmiot. W przeciwnym wypadku luzują one te oddziały, które obsadziły świeżo opanowany "pivot" i kończą czynności usadowienia się w tym terenie. W ten sposób oddziały przeznaczone do współdziałania z brygadą pancerną zostaną zwolnione dla bezpośredniego wsparcia następnego natarcia.

220. Wsparcie całej artylerii dywizyjnej musi być zastosowane na korzyść każdego natarcia na kolejne przedmioty dywizji, chyba że nieprzyjacielski system obronny zaczyna się załamywać. Gdy opór słabnie do tego stopnia, iż artyleria zaczyna mieć trudności w wykonywaniu ciągłego wsparcia ogniowego, trzeba wykorzystywać w pełni bezpośrednie wsparcie lotnicze.

221. Oddziały, które mają zapewniać bezpośrednie wsparcie muszą zawsze używać śmiało swych środków przewozowych z zadaniem przerzucenia jak najszybciej ludzi i dział do przodu, ale licząc się też z tym, by nie narażać się na nieusprawiedliwione i ciężkie straty. Jedynie w ten sposób utrzymać można

ciągłość posuwania się naprzód i dokonąć szybkiego i głębokiego wylomu.

222. Działanie z brygadą piechoty na czele. Nawet w wypadku napotkania na drodze zorganizowane pozycje obronne, często trzeba najpierw zdobyć i utrzymać przyczółek po drugiej stronie jakiejś przeszkody, nim można brygadę pancerną wprowadzić do walki. W takim wypadku należy użyć brygady piechoty dla stworzenia przejścia przez przeszkodę, przez które można następnie wprowadzić do walki brygadę pancerną. Brygadzie piechoty trzeba zapewnić w natarciu maksimum wsparcia dywizji. Natarcie takie jest oczywiście powolniejsze od natarcia brygady pancernej, a metody stosowane w nim są identyczne jak w normalnym natarciu piechoty.

223. Natarcie połączonych brygad. Czasem trzeba zmontować natarcie obu brygad połączonych, gdy brygada pancerna ma przeprowadzić manewr oskrzydlający. W podobnych okolicznościach należy działać na zasadzie jak najdokładniejszego uzgodnienia wysiłków i obciążenia czasu, aby dać obojgóm pełną możliwość wykorzystania ich ruchliwości.

Ryzyko spowodowane nadmiernym osłabieniem oddziałów, które obsadzają "pivot", rzadko kiedy umożliwia użycie całej brygady piechoty do takiego natarcia.

224. Artyleria. Bez względu na to, czy czoło natarcia stanowi brygada pancerna, czy brygada piechoty, czy też działania obu brygad jest połączone, należy zawsze opracować plan działania ogniowego artylerii, aby zapewnić sobie skuteczne wsparcie w każdej fazie działania. Wysunięci obserwatorzy artylerii muszą utrzymywać jak najściślejszą łączność z czołowymi oddziałami natarcia. Plan ogni musi być dostatecznie giętki, by wysunięci obserwatorzy mogli wywoływać w razie potrzeby ogień o dużym natężeniu i nasyceniu.

225. Artyleria lekka. Gdy brygada pancerna stanowi czoło natarcia lub gdy została wprowadzona do walki po utworzeniu dla niej wylomu przez brygadę

piechoty, trzeba zapewnić wsparcie artyleryjskie tak brygadzie pancernej, jak i kolejnym "pivot", stanowiącym podstawy jej manewru. Konieczne są wtedy jednocześnie: wsparcie ogniowe i przesunięcia sprzętu, co można zapewnić w ten sposób, że jeden z obu pułków artylerii wspiera działanie, podczas gdy drugi jest w ruchu.

Wsparcie, które artyleria daje brygadzie pancernej musi mieć na celu osłabienie całego systemu obrony ppanc nieprzyjaciela, co często można osiągnąć najlepiej przez zadymianie.

226. Artyleria ppanc. Działa ppanc stanowią zasadniczą broń dla obrony "pivot". Sprzęt ppanc piechoty wzmacnia się działami artylerii ppanc, które podąża się jak najwcześniej do przodu.

Należy często przydzielać działa ppanc dla wzmocnienia brygady pancernej, zwłaszcza gdy chodzi o ochronę skrzydeł natarcia; najbardziej nadają się do tego celu działa samobieżne (self-propelled).

227. Artyleria plotn. Nie ulega wątpliwości, że kolejne "pivot" są pozycjami które stanę się przedmiotem ciężkich nalotów lotnictwa nieprzyjacielskiego. Odnosi się to zwłaszcza do tego "pivot", które jest końcowym przedmiotem natarcia. Obrona tych pozycji musi być szybko zorganizowana przy pomocy środków czynnej obrony przeciwlotniczej piechoty i artylerii, przy czym należy zapewnić przydział części sprzętu opl tych obu rodzajów broni czółowym oddziałom brygady piechoty. Stanowiska ogniowe artylerii stają się często głównym celem bombowców nękających, dlatego też muszą mieć zapewnioną należytą ochronę.

228. Saperzy. Pola minowe. Ze względu na szybkość natarcia brygady pancernej, a często także ze względu na odległość do wyznaczonego przedmiotu, zwykle nie można rozpoznać zawczasu wszystkich pól minowych nieprzyjaciela. Normalnie więc należy przydzielić saperów tej brygadzie, aby oczyścili nie-

~~przewidziane~~ pola minowe.

229. Niszczenie czołgów nieprzyjaciela. Należy nieprzyjacielowi uniemożliwić ratownictwo jego zepsutych czołgów. Specjalnie wyposażone patrole saperские powinny otrzymać zadanie natychmiastowego ich zniszczenia, chyba że wydano inne zarządzenia. Czasem w dogodnych warunkach zniszczyć je można ogniem własnych czołgów.

230. Niszczenie na skrzydłach. Potrzeba często patroli saperских dla współpracy z piechotą i bronią ppanc dla przeprowadzenia niszczeń i wykonania pól minowych, by uniemożliwić przeciwnatarcie nieprzyjacielskich czołgów. Drugie z tych zadań (pola minowe) nie należy jednak wyłącznie do saperów.

231. Wsparcie lotnicze. Szybkość i zasięg brygady pancerniej powoduje niekiedy trudności w udzielaniu jej ciągłego dostatecznego wsparcia ogniowego artylerii. W takich warunkach trzeba stosować wsparcie lotnicze wraz z zadymianiem z powietrza, aby uzupełnić lub zastąpić wsparcie ogniowe artylerii.

Ponieważ trudno zawczasu ustalić cele, lotnictwo wsparcia musi otrzymywać zadania w miarę jak natarcie się rozwija. Bardzo często lotnictwo rozpoznania taktycznego dostarcza wiadomości o dogodnych celach.

232. W natarciu na doraźnie zorganizowaną pozycję obronną bezpośrednio wsparcie lotnicze okaże się bardzo skuteczne, gdy zostanie użyte jako dodatek do wsparcia artyleryjskiego. Przydaje się ono w szczególny sposób dla złamania lub zdezorganizowania w zarodku nieprzyjacielskiego przeciwnatarcia na "pivot" lub zagrozenia drogi czołgom nieprzyjaciela, które zajmują lepsze taktyczne stanowiska.

233. Panowanie nad polem bitwy. Utracie normalnego wyposażenia dywizji pancerniej w czołgi należy zapobiegać przez szybkie zorganizowanie ratownictwa

i napraw uszkodzonych pojazdów pancernych. Da się to przeprowadzić jedynie wtedy, gdy panuje się dostatecznie daleko nad polem bitwy i rzuty warsztatowe są w stanie wykonać swoje zadania.

Czołgi zawsze traktowane być muszą w pierwszej kolejności pod względem ratownictwa.

234. Jednostki ratownicze często muszą pracować na polu bitwy, albo w jego bezpośrednim sąsiedztwie, przy czym ubezpieczenie ich jest zapewnione w sposób wystarczający, jeżeli brygada pancerna panuje ogniem nad rejonem, na którym odbywają się naprawy, znajdując się sama w odległości wsparcia ogniowego w stosunku do "pivot".

39. Pościg.

235. Dywizja pancerna po stoczeniu bitwy uwieńczonej powodzeniem, musi ścigać nieprzyjaciela bez przerwy w granicach poddyktowanych zamiarem wyższego dowódcy, określonym w rozkazach.

Dywizja pancerna znajduje się nieraz w odwodzie, w toku działań zaczepnych, by móc ją użyć w fazie pościgu.

Niezależnie od tego czy dywizja pancerna działa samodzielnie, czy też wchodzi w skład korpusu pancernego (dwie lub trzy dywizje pancerne), należy używać jej do atakowania słabych lub żywotnych urządzeń, jak lotniska i komunikacje, lub rzutów zaopatrywania głęboko na tyłach nieprzyjaciela, wykonując w ten sposób pościg równoległy.

W czasie pościgu można na ogół przedsięwziąć większe ryzyko; można zatem przejściowo dopuścić do tego, by obie brygady oddalały się wzajemnie od siebie na odległość większą od tej, na której mogły wspierać się nawzajem.

236. W pościgu zazwyczaj należy zdecentralizować częściowo dowodzenie służbami. Trzeba zorganizować brygady w ten sposób, by stały się samowystarczalne na przeciąg paru dni, oddając pod ich kierownictwo jednostki służb dru-

giej linii i dodatkowo przydzielając potrzebną ilość wozów benzynowych i amunicyjnych.

237. Działaniom dywizji pancерnej pomagać muszą w jak najszerszej mierze siły powietrzne.

C Z Ę S C III

DYWIZJA MIESZANA I DYWIZJA PIECHOTY.

R O Z D Z I A ł I.

ZASADY UŻYCIA.

40. Cechy charakterystyczne.

238. Dywizja mieszana.^{*)} Siła zaczepna dywizji tego typu leży w dużej mierze w sile uderzeniowej brygady czołgów piechoty.

Wybór dróg dla dokonania przesunięć może być bardzo ograniczony z powodu dużego ciężaru pojazdów, - ze specjalnym uwzględnieniem czołgów, niezależnie od tego, czy są one przewożone przy pomocy transportów, czy też nie.

Ze względu na wielkie różnice szybkości poszczególnych rodzajów pojazdów trzeba pracę sztabu wykonywać ze szczególną dokładnością, by jednocześnie zapewnić ciągłość ruchu i właściwe ugrupowanie do walki.

Ilość piechoty, która znajduje się w składzie dywizji mieszanej, jest stosunkowo niewielka.

239. Dywizja piechoty. Dywizja tego typu jest zazwyczaj używana do natarcia na silnie umocnione pozycje obronne w terenie, który się nie nadaje

^{*)} Uwaga C.K.R. na str.10.

do użycia czołgów, lub do zdobycia głębokich przyczółków, które mają stworzyć dogodny warunki walki dla broni pancernej.

W czasie zbliżania lub pościgu dywizja ta ma bardzo wolne tempo posuwania się, chyba że się jej przydzielą środki przewozowe dla oddziałów. O ile teren nadaje się do użycia innych typów dywizji, dywizja piechoty spełnia zazwyczaj funkcję luzowania ich na kolejnych przedmiotach terenowych.

240. Ogólne. Piechota załadowana na pojazdy mechaniczne jest niezwykle wrażliwa na wszelką akcję nieprzyjaciela, przy czym trudno ją dowodzić. Gdy raz jest ona spieszona - może działać prawie w każdym terenie. Dywizja mieszana jest w większym stopniu zależna od warunków terenu, aniżeli dywizja piechoty. Dowódca dywizji mieszanej potrzebuje dogodnego terenu dla użycia swej brygady czołgów. Dowódca dywizji piechoty zawsze wybierze sobie taki teren walki, który może zapewnić jego piechocie jak najwięcej pol martwych dla ognia nieprzyjacielskiego.

41. Użycie dywizji.

241. Użycie taktyczne. Dywizje zorganizowane są dla działania w opłóci. Nie należy więc dzielić je na zgrupowania brygadowe - chyba dla jakiegoś szczególnego działania, gdy nie można uniknąć decentralizacji broni wspierających.

242. Koncentracja. Należy w natarciu skoncentrować wszystkie środki dywizji w sile żywej i sprzęcie, aby móc oddziałom nacierającym dać maksimum wsparcia. Natarcie przeprowadzać należy na wąskim froncie.

243. Dział kwatermistrzowski. Służby należy scentralizować pod rozkazami dowódcy dywizji. Wypadki, w których kompanie zaop. RASC przydziela się bezpośrednio do brygad, należą do wyjątków. Naprawę i ratownictwo oraz służbę zdro-

wia należy jak najbardziej scentralizować w czasie wszystkich faz działania z zaczepnego.

R O Z D Z I A Ł J .

ZBLIŻANIE.

42. Zasady ogólne.

244. Plan zbliżania musi być tak ułożony, by móc w razie potrzeby przeprowadzić przegrupowanie dywizji w stosunkowo krótkim czasie, w miarę jak opór nieprzyjaciela wzrasta. Procz tego straż przednie muszą dysponować taką ilością broni wspierających, by nie tylko móc w każdej chwili przesądzić o wyniku ~~nie~~ szego boju spotkaniowego bez wielkiego opóźnienia dla całości dywizji, lecz także być w stanie zająć ważne, z punktu widzenia taktycznego, przedmioty terenowe, ułatwiające przez to wyjście sił głównych do natarcia. Poza tym plan zbliżania musi zapewnić koordynację wszystkich broni i podległych oddziałów do tego stopnia, by zapobiec angażowaniu się dywizji w walce poszczególnymi częściami po kolei.

245. W dodatku do czynników omówionych w Części I, na plan działania wpłynąć będą następujące czynniki:

- a) Jakiego oddziały działają przed frontem i na skrzydłach dywizji,
- b) Ilość dróg i ścieżek, którą się dysponuje wraz z klasą (nosnością) mostów na drogach.
- c) Czy dysponuje się środkami do przewozu piechoty i czy się używa transporterów do przewozu czołgów.

246. Kompanie służące do przewozu piechoty, z których każda może przewieźć brygadę piechoty, oraz kompanie transporterów, z których każda przewieźć może jeden baon czołgów piechoty, znajdują się na szczecbla armii. Zwykle przydział ich wystarcza na przewóz całych dywizyj mieszanych, natomiast przemarsze dywizji piechoty wymagają zwykle kombinacji przewozu z marszem pieszym. Prawdopodobnie wystarczająca ilość kompanij transporterów może zostać przydzielona ze szczecbla armii dla przewozu wszystkich czołgów, lecz licząc się z tym, iż użyć trzeba bardzo wiele czasu na wyładowanie czołgów z transporterów, z zasady oddziały czołgów użyte w rzutach czołgowych będą musiały posuwać się o własnym napędzie.

43. Rozpoznanie.

247. Rozpoznanie lotnicze kierowane jest zazwyczaj ze szczecbla armii lub korpusu, dywizję jednak muszą meldować do korpusu o swych potrzebach odnośnie rozpoznania na średnich odległościach.

248. Rozpoznanie naziemne prowadzone jest przez pułk rozpoznawczy dywizji, który normalnie kierowany jest ze szczecbla dywizji. Podporządkowanie poszczególnych pododdziałów pułku brygadam czołgowym jest jedynie wówczas usprawiedliwione, gdy działania odbywają się na szerokim froncie lub gdy są złe warunki komunikacyjne pomiędzy osiami posuwania się.

249. Meldunki przekazywane do tyłu przez dowódcę oddziału rozpoznawczego muszą zawierać także dane z rozpoznania saperskiego, potrzebne dla otwarcia lub rozwinięcia dróg dofrontowych. Patrole saperskie i zwiady artyleryjskie posuwać się muszą wraz z oddziałem rozpoznawczym.

44. Sposób posuwania się.

250. Szerokość frontu posuwania się. Ilość i charakter dróg, którymi się dysponuje oraz przewidywana siła oporu nieprzyjaciela stanowią główne elementy

do decyzji przy określaniu szerokości frontu posuwania się. Dla szybkiego ruchu naprzód i zdobycia wczesnych wiadomości o ogólnym ugrupowaniu nieprzyjaciela, lepiej posuwać się szerokim frontem. Im więcej osi marszu, tym mniej przestrzeni zajmuje się na każdej drodze i tym szybciej maszeruje się naprzód.

Z drugiej jednak strony, im szerszy front posuwania się, tym trudniejsze są warunki dowodzenia i kontroli i tym większe zadania cięższe na saperach w dziedzinie napraw i utrzymania dróg. Często decyzja pod tym względem jest przesądzona stanem mostów na drogach.

251. Dla ruchu naprzód potrzeba co najmniej dwóch dróg, a często lepiej mieć ich cztery. Brygada czołgów musi się posuwać na drodze posiadającej dostateczną nośność z tym, by o ile możliwości, nie było na niej wiele przeszkód, co upraszcza problem ich przekraczania.

252. Ugrupowanie. Dwie są możliwe decyzje w odniesieniu do ugrupowania dywizji mieszanej w czasie zbliżania. Posuwać się może bądź ugrupowana silnie do czoła, bądź słabo do czoła, a siłami głównymi w głębi. O ile przydzielili się czołgi brygadom czołowym od samego początku marszu zbliżania - musi się ograniczyć szybkość piechoty przewożonej. Z drugiej jednak strony, o ile nie przydzielili się od początku czołgów i artylerii do piechoty, marnuje się za dużo czasu na przegrupowanie sił w czasie zbliżania, tracąc w ten sposób inicjatywę i przewagę taktyczną.

W obu wypadkach istota rzeczy polega na zapewnieniu mocnego wsparcia ogniowego obu brygadom w momencie, gdy opór nieprzyjaciela wzrasta, przy czym potrzebują one także często wsparcia czołgów.

253. W fazach początkowych zbliżania, gdy spodziewać się można raczej niewielkiego oporu i powzięto decyzję posuwania się słabymi siłami na czoło, przewidując, iż będzie się miało wystarczającą ilość czasu na przegrupowanie, wówczas pułk rozpoznawczy dywizji toruje drogę, a za nim postępują straż przednie, wyłoniłone z brygad czołowych. Brygada czołgów maszeruje wówczas w tyle

lub na szczydle po własnej osi działania.

254. O ile spodziewać się trzeba silniejszego oporu, dywizja mieszana posuwać się musi ze znacznymi siłami na czele, aby podtrzymywać ciągłość ruchu naprzód. Wówczas każdej brygadzie czołowej przydziela się w większości wypadków po jednej kompanii czołgów piechoty, zapewniając jej równocześnie wsparcie jednego pułku artylerii lekkiej.

255. Główny problem, co do którego dowódca dywizji musi powziąć decyzję, polega na tym, na jakiej przestrzeni może on się posuwać w ugrupowaniu obliczonym na szybkość ruchu, nim nie zostanie zmuszony do dokonania przegrupowania ze względu na zwiększenie się oporu nieprzyjaciela. Decyzja jego zależy od oceny sytuacji, chodzi bowiem o to kiedy i gdzie natrafi on na poważniejszy opór ze strony nieprzyjaciela.

45. Wsparcie lotnicze.

256. Zadania obejmujące bezpośrednie wsparcie lotnicze zgłaszane są do połączonego sztabu wojskowo-lotniczego armii lub korpusu, bądź przez samoloty rozpoznania taktycznego, bądź przez loty specjalne w tym celu przedsięwzięte, bądź wreszcie przez czułki lotnicze przydzielone do oddziałów (brygad). Cele wybrane przez sztab wojskowo-lotniczy dla lotnictwa wsparcia, są podawane dywizjom do wiadomości, te zaś muszą pomagać samolotom bezpośredniego wsparcia w odnalezieniu tych celów oraz w łatwym rozpoznaniu położenia oddziałów własnych.

R O Z D Z I A Ł K

NATARCIE I POŚCIG

46. Przygotowanie natarcia.

257. Po nawiązaniu styczności z dobrze zorganizowaną i silną pozycją obronną nieprzyjaciela, najprawdopodobniej wielkie jednostki, które, po upływie znacznego okresu czasu przeznaczonego na przygotowania - wykonają właściwe natarcie, nie będą identyczne z tymi, które prowadziły w fazie zbliżania.

258. Kolejne fazy planowania natarcia na szeroką skalę celem wyrzucenia nieprzyjaciela z silnej pozycji obronnej są następujące:

- a) Działania zaczepne dla zepchnięcia nieprzyjaciela na pozycję głównego oporu.
- b) Rozpoznanie nieprzyjacielskich stanowisk walki przy pomocy lekkich oddziałów.
- c) Otrzymanie koniecznych a dokładnych wiadomości, na podstawie których zdecyduje się technikę, zastosowaną w natarciu na dany odcinek pozycji.
- d) Wyszukanie oddziałów w technice, która ma być zastosowana. W tym okresie oddziały, które mają przeprowadzić natarcie, znajdują się głęboko na tyłach, przy czym ich zespoły rozpoznawcze znajdują się już na froncie, zajęte wypracowaniem warunków przyszłej walki.
- e) Wreszcie siły główne zostają przesunięte na front dla połączenia się ze swymi zespołami rozpoznawczymi i natarcie zaczyna się we właściwym czasie.

259. Reszta niniejszego rozdziału odnosi się do dywizji, która naprzód nawiązuje styczność z nieprzyjacielem, a potem przechodzi do natarcia. Podstawowe zasady działania odnoszą się jednak w równej mierze do wielkich jednostek, które nie są w kontakcie z nieprzyjacielem, lecz są przesunięte do przodu dla przeprowadzenia natarcia, stosownie do metody przedstawionej w poprzednim paragrafie.

260. Zakładając, że zbliżanie zostało dobrze przeprowadzone, brygady czołowe zepchnęły wysunięte elementy nieprzyjaciela przy pomocy szybko zmontowanych natarć, przeprowadzonych w wyniku walki spotkaniowej. Brygady czołowe zajmują więc taki teren, który został im wyznaczony przez dowódcę dywizji, przy czym zajęte są rozpoznawaniem nieprzyjacielskiej pozycji głównego oporu, celem doszukania się skrzydła lub słabego punktu.

Gdy dywizja mieszana posuwa się dwiema brygadami w pierwszym rzucie, ważnym jest, by po nawiązaniu styczności z nieprzyjacielem jeden tylko batalion na brygadę został poważnie zaangażowany, w przeciwnym bowiem wypadku koncentracja dostatecznej ilości piechoty, której dowódca dywizji musi dokonać dla przeprowadzenia głównego natarcia, będzie bardzo trudna do przeprowadzenia.

Artyleria powinna wejść do walki dla wsparcia brygad czołowych, które mogą być ponadto wzmocnione pewną ilością czołgów.

Przygotowując natarcie, należy przeprowadzić rozpoznanie i koncentrację sił oraz stworzyć prosty i giętki plan działania.

261. Rozpoznanie. Wiadomości, których najbardziej potrzeba, dotyczą przeszłości i terenu.

Osiąga się je przez rozpoznanie z powietrza wraz z rozpoznaniem fotograficznym przy pomocy pionowych zdjęć lotniczych, przez patrolę bojową, patrolę techniczną poszczególnych broni i przez zorganizowanie odpowiedniej obserwacji. Jak długo dowódca nie otrzyma wystarczających szczegółowych wiadomości, nie jest on w stanie zorganizować dobrze natarcia lub naszkicować ogólnego planu ogni

dla wystarczającego obezwładnienia środków ogniowych obrony. Podobnie dział kwatermistrzowski jego sztabu nie jest w stanie wydać koniecznych zarządzeń.

262. Koncentracja sił. Ponieważ czołgi, jeśli zostały już użyte w walce, mogą stosunkowo łatwo zerwać styczność z nieprzyjacielem, problem przeprowadzenia koncentracji brygady czołgów w rejonie do tego przeznaczonym nie powinien natrafić na wielkie trudności.

263. Rozwinięcia artylerii dokonywane się szybko pod warunkiem, że można znaleźć stanowiska dające odpowiednie ukrycie przed obserwacją, albo między oboma pułkami, które już się znajdują w walce, albo w sąsiedztwie jednego z nich.

264. Ogólny plan działania. Należy dokładnie ocenić warunki terenowe i znane szczegóły nieprzyjacielskiej pozycji obronnej przed powzięciem decyzji co do metod działania dla zdobycia przedmiotów pośrednich i głównego przedmiotu natarcia. Zazwyczaj natarcie czołowe natrafia na największy opór. Atakowanie skrzydła natomiast, lub nawet działanie skierowane na tyły nieprzyjaciela okazać się mogą najbardziej ekonomiczne i w rezultacie najszybszą metodą opanowania głównego przedmiotu natarcia.

Stąd wynika, że wybór pośrednich przedmiotów natarcia ma bardzo wielkie znaczenie. O ile drogę opanowania ich oskrzydlić można najważniejsze rejony obronne, z którymi można się ostatecznie rozprawić później przez wprowadzenie do walki odwodów, można tę drogę zredukować ilość większych natarć czołowych, przy czym osiągnięte się wyznaczone przedmioty końcowe natarcia najszybciej i z minimalnymi stratami.

265. Plan szczegółowy. Jeżeli system obronny nieprzyjaciela jest dobrze zorganizowany i trzeba poświęcić bardzo dużo czasu na zdobycie niezbędnych wiadomości, na zwiezienie i składowanie amunicji i wyposażenie oddziałów szturmowych, - dowódca dywizji musi rozpracować sam szczegóły każdego działania ze

swymi podwładnymi dowódcami.

266. Gdy jednak czas nagli, dowódca może powziąć decyzję jedynie w odniesieniu do przedmiotu i rozkładu godzinowego natarcia, przydzielając dowódcom brygad zadania i środki i pozostawiając im rozpracowanie szczegółowego planu wraz z dowódcami broni wspierających. Zawsze jednak lepiej będzie scentralizować dowodzenie artylerii na szczeblu dywizji. Jej giętkość umożliwia to w zupełności.

267. Plan ogni. Główny cel natarcia na wąskim odcinku - to możliwość zesrodkowania całej siły ogniowej na możliwie jak najmniejszych rejonach, aby w ten sposób osiągnąć jak najlepszy wynik.

Mimo, że dowódca artylerii dywizyjnej, a niekiedy nawet dowódca artylerii korpusu, dowodzić będzie całą artylerią, - trzeba niekiedy zdecentralizować część artylerii w fazie końcowej, przydzielając ją brygadam czołowym, aby wesprzeć proces usadowienia się w zdobytym terenie i wykorzystanie.

268. Lotnictwa bezpośredniego wsparcia należy użyć jako dodatkowej artylerii do zwalczania celów położonych głęboko w tyle ugrupowania obronnego nieprzyjaciela. Jest ono specjalnie skuteczne gdy chodzi o demoralizowanie elementów czołowych nieprzyjaciela, o atakowanie jego dowództw oraz oddziałów grupujących się do przeciwnatarcia.

269. Prowadzenie natarcia. Siła nieprzyjacielskiego systemu obronnego wyznacza ilość kolejnych pośrednich przedmiotów, które trzeba opanować dla zdobycia końcowego przedmiotu natarcia.

Będą to zazwyczaj ważne i silnie trzymane ośrodki oporu, które wymagać będą oddzielnych działań dla ich zdobycia. Czasami będą to także i mniej ważne przedmioty taktyczne, które opanuje się przez rozprzestrzenienie się oddziałów

łów nacierających, po dokonaniu pierwszego wyłomu wśród przeszkód lub po oparowaniu głównych ośrodków oporu. Zdobyćcie mniej ważnych przedmiotów taktycznych wymaga tylko użycia odwodów tych oddziałów lub brygad, które są zaangażowane w głównym natarciu. Plan ogni dywizji musi przewidzieć osłonę ogniową tego rozprzestrzenienia się oddziałów.

270. Natarcie na szczeblu dywizji może więc składać się z pewnej ilości mocnych natarć na wąskich odcinkach na główne ośrodki oporu oraz z natarć pomocniczych na poboczne elementy obrony. Po wyłomie dokonanym w pozycji głównej przez początkowe natarcie, należy zdobywać następne przedmioty raczej przez oskrzydlenie niż przez natarcie frontowe.

48. Natarcie czołgami.

271. Organizacja natarcia. Ilość poszczególnych rzutów czołgów, które trzeba będzie wprowadzić do natarcia oraz wzajemny stosunek czołgów i piechoty zależy od siły systemu obronnego, od charakteru terenu i od rodzaju przeszkód.

Decyzję, czy na czołach natarcia pójdą czołgi, czy też piechota podejmuje się na podstawie wyników rozpoznania. W obu wypadkach jak najściślejsza współpraca pomiędzy obiema broniąmi jest koniecznością, przy czym oddziałom czołowym należy zapewnić maksimum wsparcia ogniowego.

O ile sytuacja na to pozwala, można, aby oszczędzić siły piechoty, przewieźć ją do przodu na czołgach, aż do podstawy wyjściowej.

272. W każdym kolejnym wypadku natarcia na większą skalę, atak musi być prowadzony przez odpowiednio zorganizowane oddziały szturmowe, które zapewniają wykonanie przejść przez przeszkody ppano i zabezpieczenie ich, by umożliwić w ten sposób działanie broni pancernej.

Oddziały te składają się z piechoty i saperów z dodanymi w miarę potrzeby działami ppano i ewentualnie pewną ilość czołgów, które byłyby potrzebne do odparcia nieprzyjacielskiego przeciwuderzenia.

273. Tak natarcie z czołgami na czele, jak natarcie prowadzone przez przejścia przez przeszkodę, które zostały opanowane działaniem wstępnym, należy zorganizować i prowadzić w trzech rzutach jak następuje:

a) Rzut nacierający, który się składa z czołgów, za którymi postępują oddziały piechoty w możliwie jak najbliższej odległości, przy czym czołgi rozwijają maksymalną szybkość, by jak najprędzej opanować wskazany przedmiot. Ponieważ czołgi utrzymać mogą dany przedmiot jedynie w ciągu bardzo krótkiego czasu, piechota musi złuzować je jak najprędzej.

b) Rzut wspierający składa się z piechoty, która ma obsadzić zdobyty przedmiot natarcia oraz z czołgów, które mają zapewniać jej bezpośrednie wsparcie w czasie posuwania się dla zajęcia wyżej wymienionego przedmiotu. Rzut ten nie oczyści zupełnie danego rejonu, ponieważ zadanie jego polega na wzmocnieniu akcji pierwszego rzutu w możliwie jak najszybszym tempie.

c) Pozostała ilość czołgów i piechoty posuwać się będzie za drugim rzutem; dzieli się ona na oddziały przeznaczone do oczyszczania zdobytej pozycji i na odwód.

274. Dowodzenie. Bez względu na wzajemny stosunek sił czołgów i piechoty, natarciem dowodzi dowódca piechoty, ponieważ piechota pozostanie na miejscu dla obsadzenia terenu po zdobyciu wyznaczonego przedmiotu natarcia.

275. Oś natarcia. Czołgi i piechota powinny nacierać po tej samej osi dla zapewnienia możliwego maksimum współdziałania między nimi. Często musi się wprowadzić gros piechoty do natarcia po innej osi niż ta, po której idą czołgi, stwarza to jednak trudności w dziedzinie wsparcia ogniowego na rzecz obu tych rodzajów broni, przy czym musi się zazwyczaj przydzielić czołgom pewną ilość piechoty, która ma działać po ich osi natarcia jako bezpośrednie wsparcie.

276. Ogień torujący i osłaniający. Plan ogni artylerii musi być tak ułożony, by zapewnić maksimum wsparcia ogniowego w pierwszym rzędzie grup szturmowych, a następnie rzutom czołowym głównego natarcia.

Nie można zawczasu przygotować innego ognia torującego na rzecz rzutu "wspierającego" za wyjątkiem ognia dla osłony skrzydeł. Rzut ten musi polegać jedynie na własnych możliwościach w tej dziedzinie. Dla tej przyczyny jest rzeczą konieczną, by zmniejszyć do minimum odległość między rzutem "nacierającym" a rzutem "wspierającym", by ten ostatni mógł wykorzystać w pełni dezorganizację, którą u nieprzyjaciela spowodował należycie wykonany plan ogni oraz akcja rzutu pierwszego. Wówczas to rzut "wspierający" będzie w stanie także ze swej strony wykonać odpowiednie wsparcie ogniowe na rzecz rzutu "nacierającego".

277. Usadowienie się na zdobytym przedmiocie. W miarę, jak poszczególne rzuty dochodzą do końcowego przedmiotu natarcia, gros czołgów zbiera się razem, pozostawiając innym broniom usadowienie się w zdobytym terenie. Często czołgów pozostanie początkowo na stanowiskach podzakrytych wewnątrz świeżo opanowanego rejonu, by wesprzeć ogień piechotę w wypadku przeciwnatarcia do chwili, kiedy na te stanowiska przybędzie dostateczna ilość dział ppano. Wszystkie oddziały powinny zreorganizować się w tej fazie w przygotowaniu do dalszej akcji.

49. Natarcie piechoty bez czołgów:

278. Organizowanie i prowadzenie natarcia. Zadania piechoty w natarciu polegają na przeprowadzeniu szturmie, na oczyszczeniu terenu i na dostarczeniu tak odwołów miejscowych, jak i głównego odwodu wielkiej jednostki. W rozkazach do natarcia wyznacza się oddziały i pododdziały do wyżej wymienionych zadań bojowych.

279. Ponieważ obszar obrony nieprzyjaciela jest broniony przy pomocy przeszkód przeciw piechocie, a ogień artyleryjski nie służy zasadniczo do niszczenia

czenia drutów kolczastych, wyznacza się dla przeprowadzenia natarcia specjalne jednostki szturmowe, odpowiednio wyposażone. Od charakteru i rozmiaru przeszkód, które trzeba przekroczyć, zależy czy jednostki te wchodzi w skład głównych oddziałów nacierających, czy też działają oddzielnie z zadaniem opanowania przyczółka, np. jak w wypadku, gdy chodzi o natarcie szaligami. W obu tych okolicznościach trzeba zwykle pozostawić oddziały złożone z piechoty i saperów dla obsadzenia wybranych przejść przez przeszkody, z zadaniem ich rozszerzenia celem ułatwienia ruchu odwodów i środków przewozowych.

Główne oddziały nacierające będą mieć swoje odwody oddziałowe, które muszą być wyposażone w broń potrzebną do szybkiego usadowienia się w zdobytym terenie.

280. Drugi rzut, którego rola polega na oczyszczaniu terenu i ubezpieczeniu skrzydeł, posuwa się za czołowymi oddziałami nacierającymi. Trzeba przydzielić tym oddziałom, które przeprowadzają oczyszczanie terenu, patrole saperów dla usuwania przeszkód i pułapek.

281. Ostatni rzut natarcia - to odwód dowódcy wielkiej jednostki lub oddziału, którym dysponuje dowódca sił nacierających.

282. Ukrycie. W wypadku natarcia za dnia jest bardzo ważną rzeczą, aby rejonu ugrupowania i podstawy wyjściowe były ukryte przed obserwacją naziemną nieprzyjaciela, by uniknąć wielkich strat, spowodowanych ogniem obrony.

Podstawa wyjściowa (start line) powinna, o ile to jest możliwe, przebiegać prostopadle do kierunku, który prowadzi do wyznaczonego przedmiotu, ponieważ niezależnie od tego, czy natarcie odbywa się w dzień, czy w nocy, widoczność będzie zawsze słaba, a zmian kierunku należy stanowczo unikać.

283. Przechodzenia jednych oddziałów przez drugie. Często trzeba użyć osobnych wielkich jednostek lub oddziałów dla opanowania przedmiotów porażających. Gdy jeden oddział musi przejść przez drugi, po tej samej osi posuwania się, należy jak najsumienniejsze przepracować takie działanie, by uniknąć zamętu i niepotrzebnego opóźnienia. Dowódca tego oddziału, który przechodzi przez drugi oddział, musi otrzymać wszystkie możliwe informacje i jak najdalej idącą pomoc i wsparcie od dowódcy tego oddziału, który jest wymijany.

284. Ogień torujący i osłaniający. Obezwładnienie broni umieszczonej na skrzydłach jest często ważniejsze od obezwładnienia tej, której stanowiska znajdują się w pasie natarcia oddziałów nacierających. Zapory ruchome muszą być rozszerzone daleko poza wąski front natarcia. Skrzydła natarcia należy objąć kolejnymi zesrodkowaniami granatów i zasłonami z pocisków dymnych. Do osłony skrzydeł nadają się też bardzo dobrze karabiny maszynowe.

Wysunięci obserwatorzy artylerii nie muszą pozostawać w pobliżu dowództw wspieranych oddziałów lub pododdziałów; zazwyczaj posuwają się po obranej trasie, zapewniającej najlepsze warunki obserwacji w pasie natarcia. Z dowódcami wspieranych oddziałów utrzymują łączność radiową.

50. Natarcie w terenie pokrytym.

285. Sposoby walki, które zostały dopiero co omówione, odnoszą się do takiego terenu, w którym swoboda ruchów i obserwacji nie są zbyt ograniczone.

Gdy chodzi o natarcie prowadzone w miejscach, w lasach lub w innych rodzajach pokrytego terenu, planowanie szczegółów i sposób wykonania natarcia są bardzo odmienne, jakkolwiek ogólne zasady pozostają niezmiennicze; zazwyczaj oddziały nacierające potrzebują wtedy specjalnego wyposażenia.

Poza tym rozpoznanie prowadzone być musi bardziej szczegółowo i trwać ono będzie niewątpliwie dłużej.

286. Możliwość ukrycia czołgów jest ograniczona w takim terenie, przy czym prawdopodobnie trudno będzie zastosować w pełni wsparcie ogniowe ze względu na skąpe wiadomości o stanowiskach nieprzyjaciela i ograniczone możliwości obserwacyjne.

Stąd wynika, że natarcie w terenie pokrytym należy przede wszystkim do zadań piechoty, która wykorzystywać może w pełni do tego celu swą własną bronią wsparcia. Powodzenie zależy wówczas przede wszystkim od stopnia wyszkolenia bojowego i od opanowania taktyki małych oddziałów piechoty. Niezbędne również wówczas jest jak najściślejsze współdziałanie z saperami.

287. Wybór przedmiotów do osiągnięcia oparty jest na ogół na tych samych zasadach, które obowiązują w innych warunkach walki, lecz w terenie pokrytym napotyka się wiele więcej przedmiotów pośrednich do kolejnego osiągnięcia, zanim nastąpi opanowanie ostatecznego przedmiotu natarcia. Przydział osobnych przedmiotów na rzecz każdego oddziału jest bardzo ważny. Trzeba przy tym ściśle ograniczyć odległość pomiędzy poszczególnymi przedmiotami, ponieważ brak warunków obserwacyjnych i wiadomości powoduje konieczność ułożenia krótkiego planu wsparcia na początku z tym, że po opanowaniu każdego przedmiotu trzeba stworzyć nowy plan wsparcia dostosowany do okoliczności. Najbardziej pilne zadanie to mocne usadowienie się na świeżo zdobytych stanowiskach obrony.

288. Zorganizowanie systemu łączności jest trudne; musi się polegać więcej na telefonii i na goncach ponieważ możliwość porozumienia się radiem lub przy pomocy sygnalizacji wzrokowej jest ograniczona.

289. Cechą charakterystyczną natarcia w tych warunkach - to inicjatywa i infiltracja drobnych oddziałów. Wewnątrz bronionego obszaru jest wiele możliwości ukrycia, przy czym luki pomiędzy punktami i ośrodkami oporu zwykle

nie mogą być dokładnie pozamykane ogniami obrony.

Po ułożeniu planu działania i po rozpoczęciu natarcia, powodzenie zależy o wiele więcej od śmiałego dowodzenia ze strony dowódców młodszych, jak od kierownictwa, wykonywanego przez wyższe dowództwo.

51. Pościg.

290. Tak dywizja mieszana jak i dywizja piechoty mogą otrzymać zadanie prowadzenia pościgu równoległego, przy czym można stosować bardziej ryzykowny sposób działania aniżeli w czasie zbliżania.

291. Główne problemy, które trzeba rozstrzygnąć dotyczy dostarczenia środków przewozu dla oddziałów wyznaczonych do równoległego pościgu oraz sposób użycia brygady czołgów.

Ze względu na konieczność szybkości, siły użyte do pościgu muszą być w pełni zmotoryzowane. Może to być zgrupowanie, w skład którego wchodzi brygada piechoty silnie wzmocniona dużym przydziałem artylerii i saperów. Środki przewozowe piechoty mogą się składać ze specjalnych samochodów do przewozu wojska lub mogą być improwizowane przez użycie innych pojazdów mechanicznych. Od szybkości czołgów, w które brygada jest wyposażona, i od tego czy można przewieźć je na transporterach, zależy użycie brygady czołgów do pościgu po osi równoległej.

292. Pościg bezpośredni należy przeprowadzić na szerokim froncie, przy czym stosuje się tu te same zasady, co w marszu bojowym. Na ogół w działaniu takim na czele znajdują się słabsze siły, natomiast brygada czołgów posuwa się skokami w tyle lub na skrzydle dywizji, w zależności od dróg, jakie są w dyspozycji.

293. W każdym rodzaju terenu zadanie oczyszczenia dróg jest w czasie pościgu z reguły bardzo trudne. Wycofujący się nieprzyjaciół zazwyczaj stosuje

niszczenia na szerokiej, okolica jest spustoszona, ponadto natrafia się ciągle na trudne do wzięcia pola minowe,

Zarówno siły walczące pościg bezpośredni jak i te, których użyto do pościgu równoległego, muszą dysponować znacznym przydziałem saperów, przy czym trzeba zwrócić szczególną uwagę na przewidywania potrzeb sprzętu przeprawowego i mostowego; problem ten wymaga też centralizacji kierownictwa i uzgodnienia wysiłków.

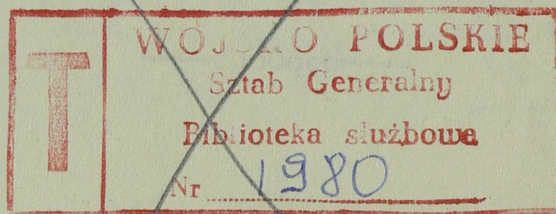
294. Oddziały dywizyj obu typów mogą być po natarciu bardzo przemęczone, lecz często będą musiały natychmiast wyruszyć w bezpośrednim pościgu w ślad za pobitym nieprzyjacielem.

Szybkość bezpośredniego pościgu jest jeszcze ważniejsza, aniżeli szybkość pościgu równoległego; nie wolno dać nieprzyjacielowi odetchnąć lub pozwolić na zerwanie styczności. Należy więc wykorzystać do ostatka siły każdego żołnierza, by zapewnić ciągłość i siłę pościgu, co doprowadzi do szybkiego pokonania i ostatecznego niszczenia nieprzyjaciela.

-----00000000-----

65 970

Inwentaryzacja
1954

20.

BIBLIOTEKA

ASG

NAUKOWA

80023

*Manuscript
11/13
11/13
11/13*

~~X~~